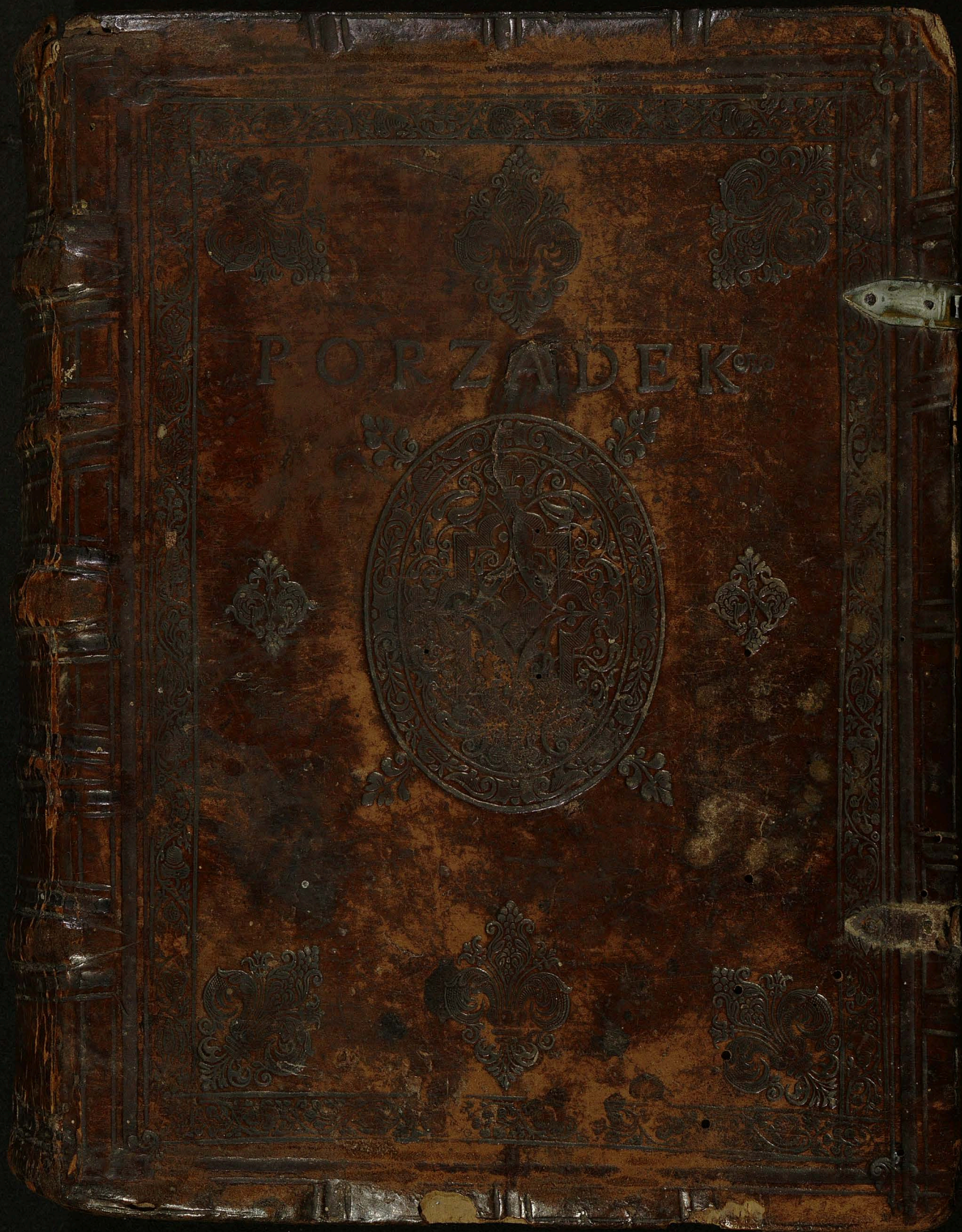

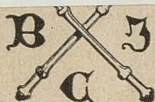
PORZADEK

Janus Kalos

Biblioteka Jagiellońska

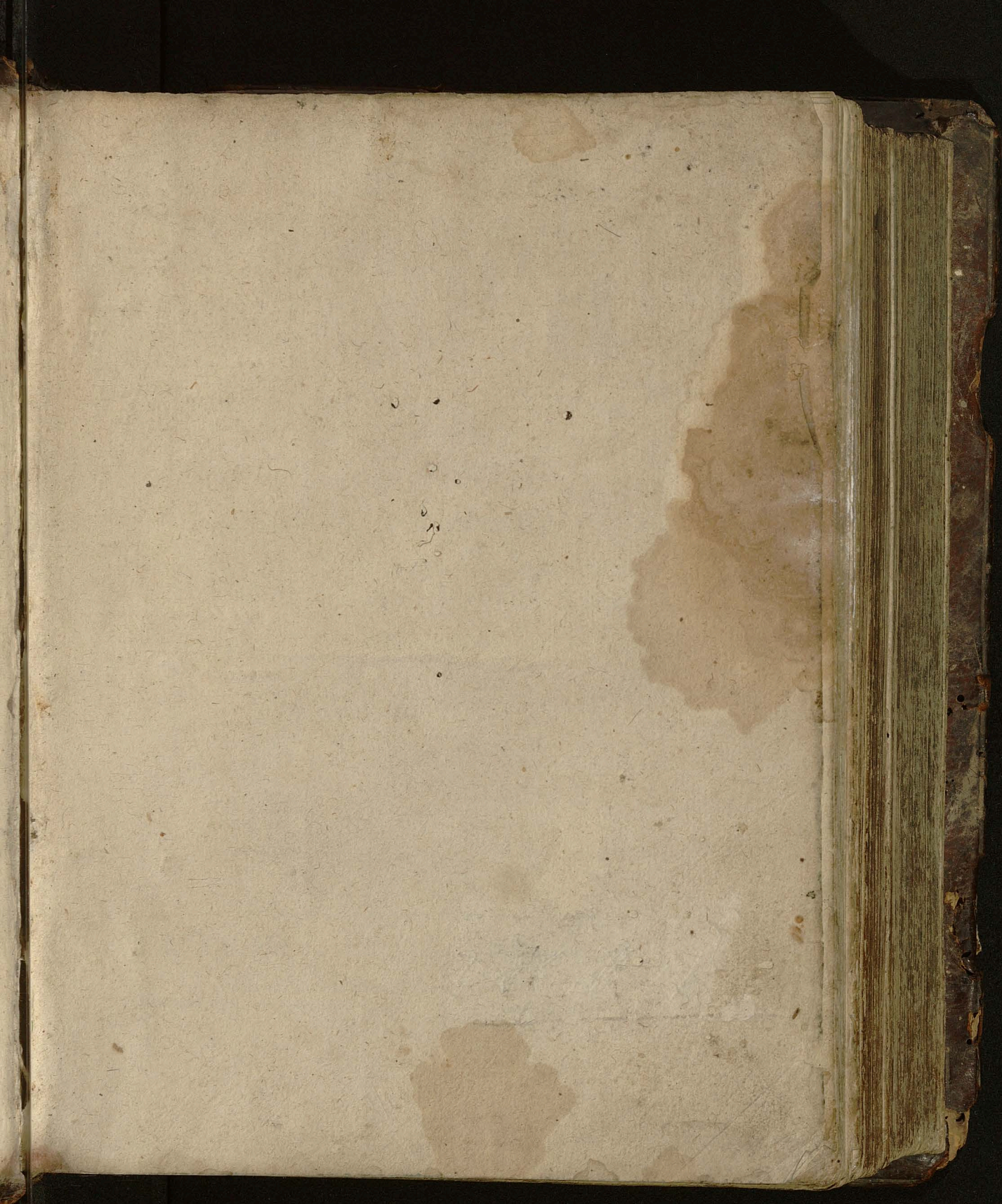
stdr0003672

5005-5010

CIVELIA

S. W. 288

Cim. Qu. 5005-10

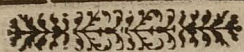
S
C
C
C
C

stic

Pfal

g

Cun

K E p e s t r d o P o r z a -
d k u / y d o A r c y k u t ó w / P r á w á H a y -
d e b u r s k i e g o y C e s á r -
s k i e g o .

Roku Pańskiego
1 5 6 7.

Gm. 5007.

6220.

Eolypia B

DE PRÆCLARIS DECIORVM
FAMILIÆ INSIGNIBVS
CARMEN,

ANDRÆ TRICESII EQUI-
TIS POLONI.

FLoreat vera DECII propago
Laude virtutum, similesq; nullo
Ferre præstanti ingenio nepotes
Desinat æuo.

Prodiit sacri Imperij vetustum
Hoc genus nostris gremio sub annis,
Et suas sedes Lachię potentis
Fixit in orbe.

Seq; Regali obsequijs in Aula
Tradidit, magnam meruitq; laudem
Munus à Rege impositum fideli
Pectore curans.

Ac licet priscum sat erat parentum
STEMMA FALX vites resicans recurua,
Hoc genus monstrans vitij resectam
Ducere vitam.

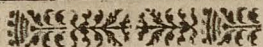
Huic tamen præstans meritum, fauorq;
Addidit iunctas AQUILIS BIPENNES,
Quęs domus foelix clypeos perornat
TENCiniorum.

BIBLIOTHECA

VARS. INC. CELL.
BRACOWENSIS

Am. 5007

At Dei

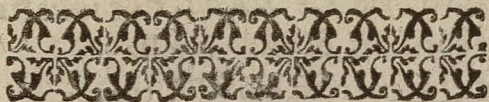
At Dei nutu esse datas videmus,
Denotant mentem siquidem sagacem
Istius gentis, variasq; fausto

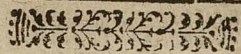
Sydere dotes.

Quippè sublimes *A QVILÆ* sub auras
Ut volant, sic his etiam alta mens est.
Non humi serpunt, sed in astra magno
Impetu tendunt.

Robur at duras animi *BIPENNES*
Aequat, & veri studium, quod vno
Qamlibet Falsi intrepide Chimæram
Deſcit iſtu.

Sit Deo foelix igitur fauente
Ista virtutis studiosa verg
Gens, & illius moritura nuncq;
Gloria crescat.

AD NOBILEM, & MULTIS
Dotibus ornatissimum, virum,
IUSTVM LVDOVICVM DECIVM,
SECRETARIVM REGIVM, ETCÆT.

ANDREÆ TRICESII EQVI
TIS POLONI

EPIGRAMMA.

V T cū flammīuō serenus orbe
Atra nubila Cynthius repellit,
Toto lux oritur repentē cœlo,
Et clarissima tum dīes nitescit.
Sic & Saxonici tenebricosis
Postq̃ restituit suam libellis
Lucem BARTHOLOMÆVS, & nitorem,
Luce cuncta patent Meridiana
Longē clarius abdita, atq; densas
Antē incognita prorsus ob tenebras.
Hunc tu IVSTE DECI tuis iuasti
Ritē consilijs, & inde opella
Hæc eius meritō tibi dicatur.
Laus hæc magna tua est, sed illud addas,
Deuotam tibi protegas opellam
Aduersus furias, & æmulorum
Tetrę spicula virulenta lingue.
Scriptorisq; tua benignitate
Fortunas tenues fouere pergas.

Drodzonemu Pánu
 Gustowi Ludwikowi Sycowi / Se-
 kretarzowi Jego Królewskiego W. Su-
 pnikowi Głuskiemu y Chencinskie-
 mu / Kárbarzowi Wielickiemu. etcet.
 Pánu ádobrodziciowi swo-
 iemu.

Niekróć w potkaniu / Drodzony á
 mnie łaskawy Pánie / raczyłeś mi z
 pewney wiadomości to opowiadać/
 iż sye ieszcze do tego czasu żaden nie o-
 brał / któryby poprząwiał małych po-
 czatków moich / co wietśę w Práwie
 Mieyskim / nád mój Porządek / Pol-
 skim ięzykiem wydał. A to mi W. m.
 raczył opowiadać zá onými słowy / któremi sye ia kóžde-
 mu / w Przemowie przy Porządku omawiał / iżem one pra-
 ca / nie dla tego był podiał / y ná świat puscil / ábym to
 o sobie rozumiał / iżby to moiej głowy było / Práva wy-
 kłádac. (quoniam NODOSA SCIENTIA IVRIS.)
 Ale iżbym ona praca moia którą wczoného Polaká wyz-
 wał / któryby z wietśého dowcipu swého / nie tylko tego
 com ia miedzi ludzi podał / dobrze pociośał. Ale owšem
 wszystko Práwo Niemieckie / iakim lepszym porządkiem
 ná Polskie przelożył. A tzym czasem komuby sye zdało /
 aby oney pracy moiej używał. Także zá tym / raczyłeś
 mie W. m. vpomínac / ábym do onego Porządku / y do

Przemowa

Artykułów wszystkich, ieden Keyestr, rzędem obieca dla
 napisać. O tym gdym ja zarazem myślił, iakoby miał
 być ieden Keyestr do wszystkich troich Książek, gdyż to-
 że z osobną, choć spólem wiązane, swoje skńczoną li-
 czbę kart mają: W. m. raczyłeś mi sam tu spisaniu tego
 Keyestru, te droge podać, które oto spisany, pod Imie-
 niem W. m. ludziom podawam: y mam za to / iż tym
 Keyestrem w nalezieniu tych rzeczy, które sye w Porząd-
 ku y w Artykułach zamysla, każdy myśli swę dosyć w-
 czyni. y do Speculum Saxonum polskiego nie bärzo sye
 staży: zwłaszcza gdyby tak, iako jest samo w sobie, miało
 być na Polskie przelożono. Bo tam wielki las, wielka
 mieszanina, iako o niem ieden vezony w Prawie thak s-
 wiadczy: In Speculo Saxonum, ingens est coecitas, profundissima
 caligo, cimmeric tenebrę, inexplicabiles labyrinthi, omnia confusa,
 cōtorta, multa ambigua. Ale podobno wiele ich widzieć ten
 Keyestr, także y Tytuły, którym spólem teraz wydał, y
 Keyestr osobny do nich napisał, beda mówić: iż lepięy
 było wszytki troie Książki, y z temi Tytuły, w iedno, pod
 iedną liczbą kart przerobić, y także Keyestr ieden, wedle
 iedney liczby kart spisać. Co aczem ja był chciał wzy-
 nić, ale mie thy przyczyny od tego odwiodły. Pierwsza,
 aby mi, zwłaszcza chudsy, za złe nie mieli, gdyby pierw-
 sy Porządek z Artykuły piérwey kupiony, dla tak prze-
 robionego z škoda swoia, porzucić mieli. Druga, iż y
 bogatszym, choć sye tak spólem ony Księgi nie przerobi-
 ly, ten Keyestr tak spisany, thakże dosyć wczyni, iakoby
 też y z nowu przerobione były. A tak y chudszym folgu-
 iac, y bogatszym dosyć czyniac, nie dalem ich pod iedną
 liczbą kart przerobić, alem wolał ten Keyestr, za rada
 W. m. tak spisać, y nad to, czelnieysze Tytuły z Prawa
 Maydeburstkiego do piérwszey pracy moiey, z osobliwym
 Keyestrem przydać: aby tego Komu sye podobalo, do
 tad wzywał, aż kto co wietśię poda. Albo wszytko P.

Do J. M. Pána Justá.

wo Niemieckie iakiem porządkiem cudnym na Polstie
przełoży. Coby za prawde była rzecz w Polsce tu rzádo-
wi dobremu/ tu przedśey sprawiedliwosci użyteczna: aby
także Polacy/ iáko y inné Narody/ práwa swoje własny
językiem spisáne mieli. Aby każdy wedle práwa/ nie we-
dle czyiego widzenia/ sprawiedliwosc swoje miał. Bo
tam pospolicie/ g dzie Praw własnym językiem spisanych
niemá/ Prokuratorowie nie tak sje sprawiedliwosci do-
mawiaia/ iáko práwo pokazuje/ ale iáko wedle głowy
swoiey czuia/ y tak pospolicie mówia/ Cznie wedle prá-
wa. Sedziowie téz wedle widzenia sadza: a strony wielez
kroć/ nie czekájac Dekretu/ na zgodę biora. Potym zga-
dzaiaze sje/ albo iedná/ albo obiedwie škodua. y to sobie
na vgodách za nawiersse práwo przypodza/ Kto ná lu-
dzi dáie/ ten połowice tráci: kto ná Boga/ ten wšystko. Którym
spráwam okolo Spráwiedliwosci/ przypátruiaze sje w
Polsce ieden wczony cudzoziemiec/ zwykł mówic: Duo
sunt mirabilia in Polonia, Vgodá/ y Tak mi sje widzi. Vgodá z
tąd dziwná/ iż albo obiedwie stronie vgadzaiaze sje/ škó-
domac musza/ albo iedná. Tak mi sje widzi/ albo tak mi
sje zda. stad sa dziwné/ iż gdy práwa dla tego sa dané/
aby wedle ich sadzono: przedsie nie tak/ iáko práwa po-
kazua/ sadza: Ale tak iáko Prokurator cznie/ y iáko sje
Sedziemu widzi. Dziwné to (powiáda) sady/ g dzie Pro-
kurator tak broni/ iáko cznie: Sedzia/ tak táko sje mu wi-
dzi/ skazuje. A strony dla tego z škoda swoia vgadzaiaze sje
musza. To ni škad w Polsce nie idzie/ iedno iż Praw wła-
stnym językiem Polacy spisanych nie máia. Co za przy-
czyna tego/ nie wiem. Iżby w Polsce ludzi wczonych/ y
tu temu spráwnych/ nie bylo/ tego żaden mówic nie mo-
ze: iest dosyć godnych/ ktorzyby w tem Rzeczypospol. po-
służyć mogli/ by innemi pracami ná swych Vrzędziéch
zabawieni nie byli: ktorých miánować nie trzeba/ wšyt-
kim thu sa znáczni. Wszakże osobliwa godnoscia od
Boga tu temu obdárzonych/ zámilezéc przed W. m. nie

może

Przemowa do P. Justa.

moge/viros graues, linguarum peritiam habentes: viros in cōtro-
uerfiis Ciuilibus multę experientię, multę lectionis. **Staniśła-
wa Nychlerá/ Woytá wyższego Piáwa. á Valerya-
ná Pernusá Senatora Krák. W. m. powinowátých/
którch ia moge názwać in ciuitate CRaco. Iuris Ciuilis duo
LVminaria magna. Którzy/ choć ná swoich vrzędziéch zabá-
wieni/ zá czásem y w thym Rzeczypospolitéy/ albo sami
posluzyc/ albo mnie/ bedzieli Pan Bóg raczył/ dopo-
moc moga/ y z W. m. wespółék: gdyż téż W. m. pan Bóg
wielkimi náukami/ wielkim przyrodzonym dowcipem/
przyjemną wymową/ ięzyków vmieietnoścjá obdarzyć ra-
czył. Za któremi dary Bożemi/ tho z darowá przyszło/ iż
Król J. Miłosć/ W. m. ná takie vrzedy, ná tak wielkie
spráwy przelożyć raczył/ któré W. m. do tych czásów ná
sobie nieśiesz. A idzie to W. m. po rodzić/ iż téż nieboszczyk
pan oyciec W. m. *IVSTVS LVDOVICVS DECIVS*
tymiz práwie dary/ y téż godnoścjá/ od Boga bedac ob-
darzony: propter ingenium pręstans, linguam disertam, virtutem
fidemq; Res ad magnas à *SIGISMVNDO* Rege vocatus, rze-
czy pospolitéy znacznie sluzyl/ y Sekretarzem Jego Kró-
lewskiéy M. byl. Ná ten czás tedy ten Keyser/ któregó
W. m. nápominánim swoim/ factus es Dux & Autor, W. m.
przepisuje/ iáko mnie z darowá osobliwie káśkawemu pá-
nu y dobrodźciowi/ któregom záwždy w dolegliwosciách
swoich chutliwá poćieche y obrone znał. Czego ižebym byl
y iestem záwždy wdźieczen/ niechay ten máluczki vpomi-
nek pracéy moiéy/ ku zacnéy slawie W. m. wiecznym tego
świádkiem bedzie. A z tym Pánie Boże rácz W. m. dlugo
w dobrym zdrowiu chowác/ y ná wšem błogosławić.**

Dan z domu Sláchetného Mikoláia Kosle/ Celnika
Kuskiego/ 9. Marcij. 1567.

W. M. ná wšem żęgliwy
á powolny sluzebnik

Bártoś Groicki/ Pisarz ná Cle
Królá J. M. Ko. K.

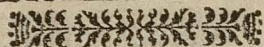
Do Czytelniká o tym Reyestrze/ potrzebne vpo- minanie.

Ro temu Reyestrowi/ káskáwy Czytelniku/ dwie
są rzeczy potrzebne wiedziéć. Jedną/ iż ten Re-
yestr należy tylko ku tym Exemplarzom/ któ-
re są Druku Brátkowskiego pierwszego y wtórego/ ták
Porządków iáko y Artykulów : gđzie niemáś w liczbie
kart żadney różnice/ oprócz Artykulów Práwa Náyd-
burskiego/ wtórego wyrobienia/ które sye stáło in Anno
D. 1560. gđzie są przydane dwie kárce o Rekoymiach/
y liczba ná nich iest položona fol. 22. 23. Aczkolwiek y ty
dwie kárce włożone téż są do Exemplarzów pierwszego
Druku/ ale bez položenia liczby. A ták iesli máś Artyku-
ły pierwszego Druku/ á chceś podług tegó Reyestru rzecz
potrzebną w nich łatwiey náleść : potrzeba iest ábyś so-
bie ná kartách liczbe položyl / poczynawszy od tych dwu
kart o Rekoymiach / áż do koncá tychże Artykulów Prá-
wa Náyduburskiego/ ták/ iżby ná pierwszey kárce o Re-
koymiach stála liczba/ 22. ná drugiey 23. Potym ná dru-
gich porządkiem swoim/ 24. 25. 26. etcet. áż do ostatniey
kárty/ ná której má być liczba/ 64. á nie 62. A to dla przy-
czynienia onych dwu kart potrzebnych/ o Rekoymiach.
Druga/ trzeba wiedziéć/ Ponieważ ty Książki troie/ nie
iednego czasu są Drukowane/ każde máią dokonczoną
swoie liczbę kart/ á pospolicie ie noszą spólem wwiązane/
Porządek ná przodku/ potym Artykuły/ po Artykuloch
Postempek Sądów ná gárdło : ták/ iáko by iedné Ksie-

Do Czytelnika.

gi były. iakóż za iedne słusnie mogą być poczytane.
Abowiem wszyscy tu Mieyskim Sadom iednako nale-
ża: a ponieważ ty troie Ksiązek każde z nich/ swoje licz-
be kart samemu maia: uczynilem też troie mteysce w
tym Rejestrze/ na kraiu kart między liniami / w których
mieyscach liczby są położone. Pierwsze liczby w pierw-
szym mieyscu między dwiema liniami pod słowem/ Porz-
położone/ wiada do Porządku. Wtore/ pod słowem Ar-
ty. do Artykulów Prawa Maydeburstkiego. Trzecie po-
słowem Cesar. do Artykulów Praw Cesarstkich. A go-
sye trafi rzecz iaka/ o której sye we wszystkich troich Ksia-
żkach zmianka czyni: tam też we wszystkich trzech miey-
scach liczby przeciw sobie są położone/ które one rzecz w
wszystkich troich Książkach pokazuia. Na ostattek/ t-
przypomnieć nie wadzi/ iż w niektórych Rejestrzech/ ac-
sye to wiec nayduie/ iż liczby nietylko karte/ ale y stro-
ne karty/ y wierś wkazuia/ y rozmaite do tego znaki kła-
da/ które/ to początek karty/ to szrodek/ to koniec poká-
zuia. Tu niechcialem sye thak zbytciem wkazowaniem
bawieć/ częścią dla tego/ by sye inne liczby potrzebne ni-
bárzo potrzebnemi nie mieszały: częścią/ iż Czytelnikom
nie zawadzi/ gdy szukając iedney rzeczy/ kthoraby sye na
iednym wierśu/ albo na dwu naydowała / przeczyta so-
bie z obu stron wszystkie karte/ iż przy tym ex praecedenti.
bus et sequentibus lepiey rzecz póymie/ y co drugiego sy-
przy tym doczyta. Pracey tedy moiey / ieslić sye
zda/ laskawy Czytelniku używaj/ aż Pan
Bóg co wietśzego zdarzy. S tym
cie Panu Bogu po-
ruczam.

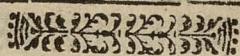
AD HUMANISSIMUM VIRVM
DOMINVM IOANNEM SEL-
MICIVM CANDIDVM,

EIVSDEM ANDREÆ TRICESII

EPIGRAMMA.

CANDIDE, cui dotes animi candore nitentis
Impositum fato Nomen id esse probant,
Talia cum lucem nunc progrediantur in almam
E' gremio vestri scripta sodalitij,
Gratulor vt vobis, sic & mihi gaudeo, quod vos
Authores tanti vult Deus esse boni.
Iusticie, & Legum vt vigeat veneranda potestas
Vrbibus in regni maxime Lache tui.
Hinc vt nomen erit vestri immortale GROhici,
Hæc modo que magno scripta labore dedit,
Et tua, in hoc libro veris quem laudibus ornat,
Non vnquam poterit splendida fama mori,
Vtilia hæc nostro nam scripta legentur in orbe
Istius mundi machina donec erit.

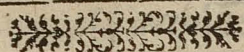

DE COGNOMINE EIVSDEM
GERMANICO WEISS.

Dicitur vt *WEISSVS* sapiēs, ita candida *WEISSVS*
Dici à Germanis, qui gerit ora, solet.
Vtraq; dos hæc *IANE* data est tibi sorte benigna,
Es sapiens, candes pectore, & ore simul.
Sic seu te *WEISSVM*, seu *WEISSVM* carmine nostro
Dixero, conueniet nomen vtrumq; tibi.
CANDIDVS at mihi semper eris, hoc dāt tibi nomē
Pierides, Latio cū libet ore loqui.

Słowa prawné wrze
czy sobie podobné/ tu dla tego poło-
żone: iż iesliby kto z iednego słowa w Re-
pestrze/ rzeczy sobie potrzebney nie ná-
laś/ áby w drugim temu po-
dobnym szukał.

Wzad / Sedzia / Pan / Burmistrz / Káycá /
Wóyt / Przysiężnik.

¶ Duchowny / Ksiądz / Káptan / Kleryk.

¶ Cittatio, Pozew / Pozwání / Przypozwání /
Kółu náznáczení / Przyciągnié tu práwu.

¶ Termin, Kół / Czas / Dzién do Práva názná-
czony.

¶ ACTor, INstigator, Powód / Skárżacy / żalu-
jący / Góldniący / Powodna stroná.

¶ Reus, Citatus, Pozwany / Obwiniony / Objá-
łowány / Odpór / Odpowiadający / Broniący
sye. Respondent, Stroná pozwána / Odpo-
wiedna / pars conuenta.

¶ Żalować / Czynić právem / Právem poste-
pować / Góldzować / Instigować.

¶ Procurator, Ferendarius, Mandatarius, Rzecz-
nik / Sprawca / Obróńca.

Słowa Prawne

- ¶ Plenipotencya / Prokuracya / Mandatum / Moc / Poruczeństwo / Umocowanie.
- ¶ Legale impedimentum, Pomocna przyczyna / Przekaza stania ku prawu. (włoka.
- ¶ Dilacia, Translacia, Odkład / Odwłoka / Prze-
- ¶ Arest, Sequester, Zapowiedź / Szperunk / Hą-
mowanie przednie / Imowanie sye rzeczy.
- ¶ Proposicia, Skarga / žaloba / Dobrowolne zia-
wienie / Lupunk / Główna žaloba.
- ¶ Actia, Process, Controuersia, Spór / Piza / swa-
ry / Kłopoty / žaloba z odpowiedzią / Postem-
pek sprawy.
- ¶ Reformacie, Oprawy / Przestrzeżenia rzeczy
potrzebnych w prawie.
- ¶ Exceptio, Wymowka / Odezwanie / Wyecie
z prawa / Wybicie / Obmowa / Przekazka.
- ¶ Wyznanie / Zeznanie / Dobrowolne powie-
dzenie. (dzictwo.
- ¶ Potomek / Dziedzic / Syn / Potomstwo / Dzie-
- ¶ Imienie / Dobra / Kamienica / Dóm / folwark /
Budowanie / Possessia / Młietność niern-
choma / stojąca.
- ¶ Spadek / Bliskość / Puścizna.
- ¶ Oyczyzna / Młacierzyzna / Dziadowizna / Bą-
bizna / Strykowizna.
- ¶ Bliski / Krewny / Przysięci / Powinowaty /
Przyrodzony.

Zapis.

w rzeczy sobie podobne.

¶ Zapis/ Minuta/ List Urzędny/ Munimenta,
Documenta, Probationes, Dowody.

¶ Chyroglyph, List/ Karta własney reki/ Pismo
własney reki/ pod Pieczęcią własną.

¶ Sposob/ Oblit/ Wymowienie/ Conditio, iá-
ko mówią/ pod tym sposobem/ Oblikiem/ Kon-
dycya. etcet.

¶ Creditor, Wierzyciel/ Wierzacy/ Pożyczający.
Łacinnicy tym słowem Creditor, tego pospoli-
cie nazywają/ kto wierzy pieniędzy/ albo pożycza.
A tego kto winien/ zowią Debitor. Polacy w
tych nazwiskach/ różnice nie chowają/ y dla te-
go tym jednym słowem Dłużnik/ nazywają y
tego kto winien/ y tego komu winno: y mówią
tak pospolicie o dłużniku zmarłym/ na którego sye
majątność rzucą/ Rzucili sye na tego majątność
dłużnicy. A onoby przystoyniey mówić: Rzucili
sye Credytorowie/ albo Wierzycielowie. iedno iż
Wierzyciel/ słowo Polakom nie bärzo zwyczaj-
né: przeto tego kto wierzy/ nie Wierzycielem/ ale
Dłużnikiem/ to iest/ tego komu dłużno/ miánują.

¶ Zona/ Niewiasta/ Biała głowa/ Matka/ W-
dowa.

¶ Gerada, Parapherna, Vtensilia, Rzeczy ku wbio-
rowi á ochedostwu Niewieściemu należące.

¶ Cibaria, Sniedne rzeczy/ Potraw/ Pożarm/
Żywność domowa/ Strawa.

Pan/

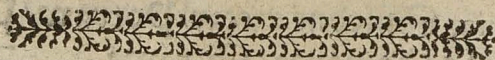
Creditor.

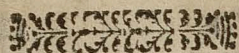
Debitor.

Wierzyciel.

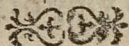
Słowa Prawne

- ¶ Pan/ Sluga/ Myto/ Zaplata.
- ¶ Obrażony/ Ranny/ skuczony/ Zbity/ Zetrwawiony.
- ¶ Zgodá/ Vgodá/ Pokóy/ Jednanié.
- ¶ Niemoc/ Chorobá/ Bolesć.
- ¶ Lekarz/ Bárwierz/ Chirurgik.
- ¶ Sromocenié/ Zelżenié/ Hanbienié/ Łaiánié.
- ¶ Kradziestwo/ Złodzieystwo.
- ¶ Złoczynica/ Zabijacz/ Męzobóycá/ Gwałtownik/ Morderz/ Wieżien.
- ¶ Dekret/ Sentencya/ Ortel/ Skazanié/ wyrok.
- ¶ Appellacya/ Ulocya/ Odezwanie/ Rużenie do wyższego Sedziégo.
- ¶ Fant/ Zakład/ Zastawa/ Istota.
- ¶ Gléyt/ Żelazny list/ Przywilej/ Wolność/ List wolny/ Obrona pańska.
- ¶ Jściec/ Zastępca/ Zachoyca.
- ¶ Bestya/ Bydle/ Zwierze.
- ¶ Podwoyski/ Wożny/ Sluga vrzedny/ Oprawca/ Ceklarz/ Præco, Ministerialis.
- ¶ Kát/ Hécel/ Mistrz/ Executor Iusticie.
- ¶ Hæretyk/ Odszczepieniec/ Błuzniérz.
- ¶ Posłuszeństwo/ Kabat/ Zákrate/ Wieżienié/ Grzymka/ Izdebla/ Szatlawá/ Sztoł/ Ciemnica/ Każn/ Kłoda/ Sadzawka/ Bylina.

Epistola do Porządku y do Artykułów Prawa Maydeburckiego/ y Cesarzkiego.

Pierwsze liczby w pierwszym miejscu między dwiema liniami / pod słowem Porz. położone / włączają do Porządku. Wtore / w drugim miejscu / pod słowem Arty. do Artykułów Prawa Maydeburckiego. Trzecie / w trzecim miejscu / pod słowem Cesar. do Artykułów Prawa Cesarzkiego.

A.

Porz. Arty. Cesar

Akolit z siostrą równo Gerade bierze.

vi.

Akolit / patrz w słowie / Zak.

Apellacya co jest. Apellacyey czas. do kąd ma być Appellowano.

xvij.

xlix.

Apellacye niepotrzebne in Accessorijs decretis.

xviii.

xvij.

Apellacyam niepotrzebnym iako zas bieżeć.

Tamże

Apellacya iako ma być spisana.

xvij.

Apellacya póki sye nie skończy / nie stróży w téy rzeczy niemają poczynać.

Cij.

2.

Apellacya od których Sedziów nie idzie.

Cij.

2.

Apellacya w sprawie o gardło / iako może być.

Cij.

A

Apellacya

Reyestr do

	Porz.	Arty.	Cesar
Apellacya gosćinnym Prawem.	xcviij.		
Apellować każdy winien sąrazem od skazania obćieźliwego.		2.	
Apellacyey kto nie wniesie na dalszym dniu/ co traci.		2.	
Aptekarze Truciny nie mają przeda- wać bez Urzedu/ pod przysięga.			x.
Arest/ Arestowanie konia y innych rze- czy.	Cviij.		
Arest winien każdy przysięć.	Crc.		
Arest piérwszy/ Arest posledni/ który lepszy.	Cr.		
Arest na kogo nie ma być dopuszczon/ a na kogo dopuszczon.	Cr.	xvi.	
Arest/ patrz o tym dobrze sierzey w Re- yestrze na Tytuly.	Cviij.		
Ascendentes/ osoby wzgóre idące/ co są.	Cxvi.	i.	
Arbor consanguinitatis.	Cxij.		
B.			
Baba/ to iest stara matka/ także mat- ka/ ciotka/ kiedy mogą żalować w Sądu.		xxxiij.	
Bełarci czemu nie mają krewnych po Oycu.	Cxij.	xxxiij.	
Białe głowy co dzieci porzucają/ także karac.			xliij.
Biała głowa/ patrz w słowie/ Nie- wiaśta.			
Bydle zastawne kiedy zdechnie/ czyia škodą.	Lxv.	xxxiij.	
Bliski będąc do Imienia gdy milczy przy rozdaniu/ co traci.	Xliij.	xj.	
Bliskości w Spadkach.	Cxv.	j.	
Bliskość/ patrz w słowach/ Imienie/ Dziedzictwo.	Cxvi.	ij.	
	Cxviij.	iiij.	
		v.	

Keyestr do

Bliskości podług osob na dół/wzgóre/
y pobocznie idących.

Bliskości swojej iesliby sye ktho zaś
miejstak vpominac / wedle dawności
opisanych / wymawiając sye niewiado-
mości. Prawa / iż nie rozumiał aby to
nani przysć miało Prawem. Takż nie-
wiadomością sobie nie pomoże / tożdy
winien Prawo swoje wiedzieć: Jus su-
um vnusqui qz scire tenetur. Niewia-
domością o śmierci przyjaciela swęgo /
po którymby miał spadek brać / może
sye wymowić. A po Roku y po sześć
niedziel / może o spadek czynić. Spe-
cu: Saxo: lib. j. Artic: 28.

Bluźnierza Karanie.

Biat / kiedy braciey y siostróm przy v.
miera.

Bracia z Pulbracią / iako spadek bio-
rą.

Brzemienna niewiasta o zloczynstwo
iako ma być karana.

Brzemienna niewiaste (vczy Prawo
Boże) iesliby przed czasem poró-
niła / a nie przysłaaby na nie śmierć:
tedy then wedle nalazku meża iey
bedzie karan: Ku której rzeczy Jez-
dnacze być mają. Ale iesliby na nie
śmierć przysła / zdrowie za zdrowie
dać musi. Exodi 21.

Brzemienna / patrz w słowie / Zoná /
Niewiasta.

Budowanie Imienia zastawnego / dlu-
żnik odkłada kiedy wykupnie.

Budowanie spólne z samsiadem.

A ij

Budo-

Porz.

Cxiij.

Arty.

Cesar

xxxv.

iiij.

Cxviij.

Cxxv.

Cxxviiij.

Xlvj.

xxxviij

Xl. Xli.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Budowanie na cudzy gruncie/za grun- tem idzie/ iako sye rozumie.			
Budowanie/ patrz w florcie Dom/ J- mienic.	xxxiij.		
Burgrabski Sad kiedy bywa/ Pozywa nie/ Gaicenie. Wywołanie.	xxxiij.		
Burgrabska wina.	xxxiij.		
Burgrabski Sad odwloki nie ma.	xxxiij.		
Burgrabskiego wielkiego Sadu spra- wy.	xxxiij.		
J Burgrabska wina/ to iest groszy 40. nie za co innego ma byc brana / iedno za ty wystepki. Kiedy kto od czasu wywołaneg Sadu wielkieg vbiye albo vrani kog/ przed Sadem dwie Niedzie- li. Kiedy kto pozwawszy kogo/ sam nie stanie. Kiedy pozwany do Sadu nie- stanie. Kiedy kto przeciw wczciwosci Sadowey wystapi/ iz kogo v Sadu stro- motnemi slowy naiedzie. Jakobe albo sprawe komu v Sadu wolaniem/ iata- niem/ zgiekciem/ popedliwemi slowy/ y innemi krzywdami albo sposoby prze- kazi. Kiedy sye przeciw obwołanemu rozkazaniu zachowa/ ktore z rozkazania starszego przysieznika bywa pierwey niz sye sprawy v Sadu zacznz/ to iest/ iesli ktora na kogo zalnie w they sprawie ktora na Wylozonym albo potoczny Sadzie zaczal. Jesli o dlug po vmar- ley rece pozwal. Jesli o summe minex- sz/ niz wina Burgrabska niesie. Jesli ktorego z kawnikow na ten czas na sa- dzie siedzacego dal pozwac. Jesli bez dozwolenia Burgrabcie od Sadu od- stapi/			
	Tamze		

Keyestr do Porz.

stąpi albo zaś nie dziekując przystąpi. Jeśli dług iaki zaś
placić zapisze pod winą Wielkosądowna/ a zapisowi do-
szyć nie uczyni. In summa: O ty występkę Burgrabsta
winą własnie ma być brana/ w których sye nieuczciwość
albo nieposłuszeństwo przeciw Sądowemu roszkaniu
pokazuje / które prawo nazywa Tumulta indisciplina-
ta. i. insolentias/ inobedientiam. Spec. Saxon: lib: j. ar-
tic: 59. Iure Municip: 16. in Textu et in Glosa.
Inne wszystkie winy/ albo pytania na winy / nie są winy/
ale plotki a łapaczki Prokuratorskie: które nietylko w
Sądu Burgrabstego/ ale y w innych Sądów zwykli czynić
chcąc sye Sądowi przypodobać/ albo ubogiego człowie-
ka z gniewu ku szkodzie przywieść: iako to wiec pytaią/
Ależ nie pokupił/ iż Roku niedowiodł: Ależ niepokupił/ iż
na mie lupiunt wydawa/ a nie iestem pozwany: Ależ nie
pokupił/ iż wszedł do koła nie spytawszy: Iż sye wiernie-
go dotknął: iż sye rosmiał: iż pyta czego nie ma pytać:
iż Soltysa pierwej pomienil niż Burgrabię: inne tym
podobne łapaczki/ dla których wiodzy ludzie sprawiedli-
wości swojej dochodzić nie śmieią. Jeśli ktho żatwie
nie pozwawszy/ tedy pozwany nie na winę pytać ma/ ale
wolności od Roku. A Sąd też tak ma skazać: Gdyż Po-
wód nie dowiodł Roku/ tedy pozwany ma być od Roku
wolny. Jeśli pozwany przed odpowiedzią pyta/ czego
ale ono pytanie zbijać. A Sąd też tak ma skazać: Iż tho
pytanie mieysca nie ma/ ale winien pozwany daley po-
stępować/ winien odpowiadać. etcet. Nie hnet win
skazować. To wszystko na roztropności Ławników nale-
ży/ którzy Ottele wynayduią/ a Burgrabię powiadaią
Tak wiele też y na Burgrabi y na Soltysie należy.
Jeśli sye Ottele ławników niesłuszny zda/ wspomnieć ie/ a
niesłusność rozwiąć/ aby sye w tym pilniey rozmowili.
Bo wszyscy spótem Sąd Boży/ a nie swój sprawują.

Reyestr do
Burmistrz z iednym Raycą kiedy o
gardło przychodzi.
Burmistrz / patrz w słowie / Sedzia /
Rayce.

C.

¶ Capitis diminutio, iest poniżenie czło-
wieka / albo odmienienie w iny stan.
Vzeni w Prawie / pisa thakie poniże-
nie albo odmienienie być troiakiem: Na-
wietśe / Szrednie / namnieysze. Wedle
troiey ozdobności / Ktora każdy pocze-
wy na sobie niesie / iż iest Familiey albo
rodu zacnego / Przyaciół znacznych: iż
iest w tym Miescie / w thym Prawie / iż
w téy wolności. Cho troie gdy kto v-
traci / iż go od miasta odkaże / wolność
mu odeyma / Familia go od siebie wy-
łączy / abo go z ziemie wywołają: takie
go nazywają być in maxima capitis
diminutione: iuż taki iest iakoby vmar-
ty / majątność iego biorą / przeciw iemu
żaden czynić nie może / ani on przeciw
żadnemu dłużnikowi. Wyjąwszy iestli-
by mu kto co na żywność oddał / otho
mu prawo czynić dozwała / moc nad
dziećmi vtraca / Spadku nie bierze.
A iestli kogo na czas od Miasta odka-
ża / przy wolności go przedsie zach-
wają: tu nazywają mediam capitis di-
minutionem / Ktora przy sobie mało nie
takiego skutku przynosi / iako y Maxi-
ma capitis diminutio. A kiedy ktho
Miasta / Wolności / nie vtraci / iedno
thylko nieiaka odmienne z poniżeniem
albo

Porz.

Arty.
Lviij.

Cesar

Registr do

albo vskodzeniem weźmie/ iż sye komu
pod posłuszeństwo poddał/ w którym
pierwey nie był/ albo go z maietności
odprawił/ albo go kto weźmie za syna
w swoje posłuszeństwo: To zowg/ Mi-
nimam capitis diminutionem. Taki
zostaje przy swej pocztowości/ przy V-

rzędzie/ przy swym Prawie.
Czary/ Czarnoksiężstwa/ maiz być z v-

rzędu zapowiedziane/ Karane.
Cechowé schadzki ku czemu być maia.
Cechow powinność ku Rádzie Miey-
skiej/ patrz theż o tym w Rejestrze
na Tytuły.

Cechowie/ patrz w slo: Rzemieslnicy.
Ceklarze/ czemu w zelżywości v ludzi.
Ceklarz gdy zabije zloczynce iawnego/
śmierci wolen.

Ceklarska bezpieczeńność.
Ciesle winni ognia bronić.
Chlérw świni iako daleko ma być od
Samsiada.

Chcenie za wczynek kiedy ma być po-
czytan.

Czynszu plácenie/ patrz w slowie/ Na-
iemnik.

Cyrográffu ważność.
Cyrográph zádzierżany po czasie za-
pláty.

Cyrográffu kthoby sye pisał/ iaki do-
wód.

Cyrográph/ patrz w slowie/ Pismo w-
lasnej reki.

Choroba wymawia od Sadu.
Collaterales/ poboczne osoby w blisko-
ści/ co sz.

Poz.

Arty.

Cesar

xxiij.
Tamże

xxix.
Cxxviii

Lxi.
Xli.

Lxxxv

xvi.
Lij.

Cxvi.
Crimi

xij.
xvij.

xxxiij.

Xlv.

Keyestr do

Criminales actiones Apellacyey nie
mają. A kiedy mają.

Crimen laesae maiestatis co iest.

Występné przeciw Królowi / albo
Rzeczypospolitey / Prawo na gardle ka
rze. Wszakże rozmaite śmierci według
rozmaitych występków / y rozmaitych
Statutów: niekiedy mieczem / niekiedy
ogniem / niekiedy czwiertowaniem. Ale
iesliby sye kto spiknął / zbuntował / na
osobe Królewską / tak iżby stał śmierć
przyśła / taki dla wielkości występnego
osobliwym takim sposobem / okrom w
staro opisanych / srożey ma być karany.
A którzyby sye spiknęli przeciw zdrowiu
Stawie / albo pożytkom Królewskiem /
obiawiając nieprzyjacielowi Pana swego
taimnice / wola / staranie / obrony /
niemożności / postanowienia / sprawy :
tacy czwiertowaniem bywają karani /
y zabranient Imienia na Króla. Tak
że y ci mają być karani / którzyby co ta
kiego przeciw Senatowi / Radzie Kró
lewskiej poczynali. Quoniam Confu
les / Senatores / Consiliarii sunt pars
corporis Principis. A nie tylko ci by
wają karani / którzyby tak przeciw Ma
iestatowi Królewskiemu występowa
li / ale y ci którzyby tego rada / albo i
ka sprawa dopomagali : y owsem dzie
ci po takich rodzicach spadku nie bio
ra / wszystkie ich majątnosc na Króla za
bierają / tylko ich przy gardle zostawu
ją / iesliby o onym spiknieniu nic nie
wiedzieli : bo iesliby wiedzieli / a tego
nie obias

Porz. Arty. Cesar
Cij.

Cxxv.

Keyestr do

nie obiawili: tedy także iako y głowa
ni buntownicy bywają karani. Na
koniec taki tho iest wielki występ / iż
w niem nietylko uczynek / ale y wola
karzą / zwłaszcza gdyby ona wola z ias
kiego zwierzchniegi uczynku iawna by
ła. A iesliby kto takowe buntowniki/
sam wty m pierwey bedąc/wiernie ob
iawil: takiemu występ iego bywa prze
puszczon. Nad to / Cierniasty kthorieby
sye takiego występu dopuścily / Czary
albo trucizna / także cieżey niż mężczy
zna bywają karany / zawždy ogniem.
Pise Iodocus Damudarius in Priari
rerum Criminalium / Cap: 62.
Cudzołożnika mąż y żony może zabić.
Cudzołożnicy na gardle mają być ka
rani.

S.

Dawność w meżoboystwie / która iest.
Dawność o stojące / leżące / ruchome /
Imienie.
Dawność Gerady y Hergwetu / iest
rok y sześć niedziel. Spec: Saro: lib:
j. Artic: 28. Wriawsyby dziedzic był
w więzieniu / albo na posłudze Rze
czypospolitey / albo na pielgrzymo
waniu / tam dawność nie ma miey
sca. co sye rozumie nietylko o Gera
dzie / ale o wszyftkich rzeczach ruch
omych.

Dawności które rzeczy nie mają.
Dawność temu co po służbach chodzi
po ziemie / co w cudzych ziemiach
był.

B

Daw

Porz. Urty. César

149 - 2

Cxxij

Cxxi.

xxx.

Cxxviii

Xij.

xij.

tamże.

Keyeffr do

	Porz.	Arty.	Césc
Darwność sieroty o Imięnie przedane przez Opiekuny.		xxxiij.	
Darwność sprzedania Imienia.	Xliij.		
Dekret/ pátz w słowie/ Orzél.			
Descendentes/osoby ná dól idące/co są.	Lxv.	i.	
Deposit/ pátz w słowie / Schowana rzecz.			
Diffinitiva sententia / co iest.	Xcvi.		
Dlužnik czym piérwéy dług płaci.	{ Lxiiij. Ciiij.	xv.	xvi.
Dlužnikowi czas płacenia opisany.			
Ná dług rozmaíta odpowiedź / y we- dle odpowiedzi rozmaíte práwo/ Od- wód/ Dowód.			
Dlužnik gdy winien zapláte / thák od- chodzi/ iáko powód dowodzi.	lxxxiij	xv. xvi	xxiiij.
Dług zmarłego/ kto winien płacić.		iiij.	
Długu ze gry nie sádzá.	xiij.		
Długi po zmarłym/ które piérwéy má- iz być odprawione.		xv.	
Dług meżów / żoná zá rekoiemstwem kiedy winná płacić/ kiedy nie winná.		xiij.	
Dlužnik sánty płácać / przysiędz wi- nien/ iáko pieniędzy nie má.		támże.	
Dlužnikowi gdy przy długu odwód idzie.		xv.	
Dlužnik kiedy długu przéc nie może.		xv.	
Dług kiedy piérwéy idzie/ niż wiano.		xv.	
Dlužnik pozwany nie ośiádlý / winien sye reczyć.		xv.	
Dlužnik nie máizć czym płacić/ má iść do więzienia.		xvi.	
Dlužnikiem sye kto stawá/ rozmaitym obyczáiem.	Lxvi.		
Długów rozmaíte płacenie.		xvi.	
Dług po ymarłym rece.		xx.	
Dobro			

Reyestr do

Dobrowolné przysięcie do Sądu w gwał
cie/ iako pomocné.

Dobrá/ patrzyć w słowie/ Imienie.

Dóm/ patrzyć w słowie/ Imienie/ Budo
wanié.

Dóm cudzy krobey skąził czasu ognio
wéy przygody / winienli co napra
wiać.

Droga wolność: droga iako ma być se
roka.

Drzewo krewności/ wykład tego ku ro
zeznaniiu bliskości spadków,

Dowody Práwné opisane.

Dowód o kradziestwo.

Dowód ná ty co przechowywają zło
dzieie.

Dowód ná tych co ogień zakładają.

Dowód przeciw Cesarownikóm.

Dowód ná zdrajce/ y inné zloczynce.

Dowód y odwód po zmarłym dłużni
ku.

Dowód o Imienie stojące / o Dziedzic
two osiedli czynić mają.

Dowody dla czego bywają.

Dowód brzemienia po zmarłym mezu/
iaki ma być.

Dowód który napewnieyfy.

Dowód ná zabicie w obronie.

Duchownych zachowanie.

Duchowni kiedy winni odpowiadać
przed Swietliskim Sadem.

Statut Koronny vczy / Kazimierz in
Vislí. 1368. Gdyż wedle pospoli
tego Práva/ każdy winowayce swo
iego winien szukać w Práwie tego.

B ij

Tedy

Porz.

Arty.

Cesar

Cxxxv
Cxxxvi

Xlij.

Xlvi.

Cxliij.

Lxxx.

x. xi. xij.

tamże.

xij.

tamże.

xij.

xxij. xx

xxij.

xxij. xix

xix.

vij.

xx.

xxiiij.

xxx.

Lxxvi

Keyestre do

Tedy iesliby kto w Prawie Niemiec-
ckim nieyftim przeciw swoiemu wi-
nowaycy czynil: A winowayca thęz
przeciw iemu chciał zarazem żało-
wać/ nie może go tam poćiegąć: Ale
go także/bedzieli chciał/ może w Pra-
wie tego szukać.

Dział między bracia iaki/ patrz w slo-
wie Brat.

Dziecie o mejoboystwo Iżey bywa ka-
rané.

Dzieci rodzace sye na kftalt beftyy/ma-
ia być straconé.

Dzieci z nieslubney/ kiedy biorą rów-
no spadek z dziecmy slubney.

Dzieci kiedy rodzicom przyumiérą.

Dzieci kiedy niemają/ ani braciey/ ani
siostr/ kto spadek bierze.

Dziecie gdyby matka straciła/ iakie ka-
ranie/ y badanie.

Dzieci rodzace sye przed czasem w mał-
żeństwie/ albo po śmierci oycowstiey/
iakie prawo do oyczyny mają.

Dzieci o wystep/ nie mają być na
gardle karany.

Dziecie ktoby zabil/ iaka nagroda.

Dziecie ktoby ubil miotła za wystemp/
albo wrwał/ nie nie winien.

Dziecie gwałtu nie czyni.

Dzieci kiedy winny Oycowstie Długi
płacić/ kiedy nie winné.

Dziedzic po zmarłym Dlužniku/ iako
przysiega.

Dziedzic oycowstiego Imienia nie w-
zdanego bliższy dostać/ niżby miał
wzdąć.

Dziedzic

Porz. Arty. Cęsa

iiij.

Cxxxv

Cxxxvi

Cxxxvii

ij.

iiij.

tamże.

ix. xli.

vij.

xxxv.

xli.

xxxv.

xxxv.

tamże.

tamże.

Lxix.

xij.

Reyestr do

Dziedzic po zmarłym Dłużniku kiedy
dwoiako dług płaci.

Dziedzic o kradzież oycá swégo/ kiedy
winien odpowiadać.

Dziedziczne Imienie/ patrzyć w słowie/
Imienie.

Dziedzic patrzyć w słowie/ Potomek.

Dzierżawca rzeczy/ bliższy do przysięgi/
niż ten co iey dochodzi.

Dziedzic gdy chce puścić Imienie z
marłego/ co czynić ma.

Dzierżawca Imienia/ bliższy dowodzić
kupną / niżli przedawca przacy sye
przedania.

Dzierżawca nie może być ruszon z I-
mienia/ aż prawem sparty.

Dzwonek Mieczysli ma być w dobrym
opatrzeniu.

R.

Exceptiones/ wybić albo wylicieć z
Prawa rozmaite/ z strony osób/ y z
strony rzeczy.

Excepcie po Odpowiedzi nie idą.

Exceptiy pożytek.

Exekucya/ to iest z Prawa skutek rze-
czy osadzoney iako ma być.

Exekucya które rzeczy przekazuje.

F.

Falszowanie Monety rozmaite/ y ka-
ranie za falszowanie rozmaite.

Falszeraż takiego krobey w domu cho-
wał/ co traci.

Falszowanie miary/ łokcia/ wagi/ fun-
tów/

B iij

tów/

Porz.

Arty.

Cesar

xx.

xxix.

Cix.

xxviiij

xi.

Lix.

xi.

xi.

xxviij.

Lxxiiij

tamże.

lxxiiij.

Ciiij.

Ciiij.

xxviiij.

xxviiij.

xxxi.

xxviiij.

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
tów/ towarów.			
Salsywie na tego starzacy/ co cierpi.		xxxij.	
Salsywych świadków karanie.			xvi. xxiij.
Salsywe kostki v tego nayda/ iakie ka- ranie.		Lv.	
Salsowanie listów nie ma żadney dys- lacyey/ zarazem znay albo przy.		Xlv.	
Sant / fantowanie przekonanego Prá- wem.	Lxiiij.		
Santu wykupienie iako rychlo ma być	lxv cvi.		
Santu isćciec nie płaci/ gdy mu z przy- gody zginie.	lxv. cv		
Sant ma być wrocón nie nakáżony.	Lxx.		
Santu pożytek ma isć na główną sum- me.	Cv.		
Sant iako od Dlužnika otrzymać w dlugu.	Cvi.		
Santy kto ma sácować.		xliij.	
Santu gdy ku placeniu nie dostawa/ co czynić.		xxv.	
Santy gdy Dlužnik płaci/ Wierzyciel ma obierać co chce. Spec: Saxon: Artic: 39. Lib: 3. habet optionem in- ter omnia bona debitoris.		xxv.	
Sant/ patrz ku temu w slowie/ Zastá- wa: y w Reyestrze na Artykuly.			
Samosi libelli/ Esqzki ku czyiemu osta- wiemu napisané/ y karanie o takie li- sty haniebné.			xxxvi.
Thakie pisanía nazywáia Lácinnicy/ chartulas/ literas diffamatorias/ sche- dulas detractorias haniebné listy: Któ- ré na iáwnych mieyscach na dzwιάch przylépiáia: Albo po vlicách / po kar- czmách rospuszczáia: Albo spiéwáia/ któreimi			

Reyestr do Poz. Arty. Césár.

Którými cudzą dobrą sławę sárpaiz. Takich práwo ka-
že ná gardle karác / y thych którzyby takie listy nálašy
dlugo chowali/ nie zdiapali/ albo nie spalili/ ale ná ias-
wnosc przeciw tomu wydawali. Abowiém którzyby tá-
kie písanie ná iáwnosc nálašy wydawal/ iest w thym
podezrzany/ iakoby to písanie sam slozyl / albo slozyc
kazal/ a ukazowal syc iakoby ie nálašl. W tym wšyst-
kim thaki bywa podezrzany / iesliby syc nie wywiódł sz-
wiadkami którzyby przysięgli/ iż on przy ich oblicznosci
taki haniebný list nálašl/ y przed niemi ukazal.

Takie listy ktoby skládal/ albo písac rozkazal/ albo
ie rozslawial/ o rzeczách głównych a prawdziwych/ ch-
cąc ich dowiesc taki nie bedzie karania winien. By ten
jedno dowód v Sadu uczynil: abowiém krom Sadu/
nie godzi syc nikogo oslawieniem/ ani winowaniem/ ná
dobréy powiesci naruszac. A iesliby ná takim liscie nie
takiego nie bylo głównego / co zowz Criminale/ thedy
ten co pisal / albo písac rozkazowal / albo rozslawial/
Tym talis aut est scriptor / aut dictator / aut emulga-
tor / ma byc karan nágradzeniem takiey summy / ileby
ten oslawiony przysięgl/ aby tak ná dobréy slawie miał
byc vszczerbion. potym nápiawieniem dobréy slawy ty
sposobem/ iż co piérwéy dobrą sławę tego obraził/ po-
niżył / aby zas chwala/ zálecaniem náprawil/ y wywyż-
szyl przez písanie przeciwné / z oswiadczeniem swóiego
zmysloného kłamstwa/ y z opowiadaniem/ iż tego nie-
winnie obraził.

Tu okolo takich haniebných listów/ niét syc tym nie-
wymowi / y owšem żadney rozności niemáš/ choc sam
napisal/ a napisawszy/ swą wola/ albo z rozkazania czy-
iego wydal/ albo z rady albo naprawy drugiego / choc
prawdziwými/ choc zmyslonými imiony/ by tylko znac
iż przez ty zmysloné imiona osoba obražona byla. Též
nie bedzie wymowka/ chocby syc powiedzial tego znac/
albo nie znac/ którego obražil. Ale ten którzyby taki ha-
niebný

Reyestru do

niebny list nález / co by sye ná starwe
przełożonych albo Rzeczypospolitéy s-
ciągał / albo ná Sprawę ná Vrzędzie
bedzących / dobrze wzięta / y nie nie wy-
stąpi / iesli nalezsy go nikomu innemu
nieodnieście / iedno przełożonym / albo ich
vrzednikom / mądrze á potajemnie.
Pise Iodocus Damoderius / in Priari
rerum Criminalium / Tit: de diffama-
tione per libellos Cap: 125.

Serie / dni wolné od Praw.

Lvi.

Serie / kiedy miejsca nie mają.

Lvi.

Forma Listu przy Apellacyey do wyz-
sęgo prawa / do Szesći Miaszt / do
Króla.

c. ci. cij

Forma zapisu Powołania.

L.

Gursanci skolni / miasto Pisarza go-
dnęgo / w Miescie skodliwi.

xvi.

G.

Gaienie Sadu iako bywa / y iakoby
mia'o bywac.

xxviii.

G Gaienie Sadu Komisarzkiego
Szesći Miaszt.

Xli.

xxix.

Gdy Komisarze szesći Miaszt zasieda
miešce swoje ná Zamku Krakowskim /
y przy nich Podstarości Krakowští /
miešce Starosty trzymający. Czas
przód Burgrabia tak zaczęcie rzecz / mó-
wić do Saczanów.

Gdyż dzień dzisieyszy naznaczony iest
Sadowi Komisarzskiemu szesći Miaszt /
vprzywileiowanemu / pytam was Pa-
nowie Saczanie / czasli inż iest ten sad
Komisarzski szesći Miaszt vprzywileio-
wany /

Keyestr do Porz. Arty. Césár.

vány zagaic wedle práwa y przywileiów : Odpowie
 staršy z Saczanów: Pánie Burgrabia/ pánowie Komis-
 arze šesći miast/ gdyž ná dšisiešy dzień Sad ten Ro-
 misarški šesći miast vprzywileiówany przypadl thedy
 už čas iest ten Sad zagaic. Potym Burgrabia do
 Kažimierzánów rzecze : Pánowie Kažimierzanie, gdyž
 mi čas nákazany iest z práwa zagaic Sad Komisar-
 ski šesći Miast vprzywileiówany/ Pytam was, mamli
 temu Sadowi pokóy przykazac? Odpowie staršy z Ka-
 žimierzánów : Pánie Burgrabia / pánowie Komisarze
 šesći miast/ gdyž čas iest zagaicenia Sadu Komisar-
 skiš šesći miast/ tedy též ma býc temu Sadowi przyka-
 zan pokóy wedle práwa y przywileiów pánów Komis-
 arzów šesći miast. Šatym Burgrabia tak Sad bedžie
 gail. Gdyž mi z práwa nákazano Sad Komisarški šes-
 ści miast gail/ y pokóy temu Sadowi przykazac/ tedy
 ia ten Sad gail/ y pokóy przykazanie / Naprzód mocą
 Pána Boga wszechmogaceg/ Króla Jeg Miłosci našeg
 go náiašnieršego Pána mocą / Pána Starosty mocą/
 Pána Podstarościęgo namiestnika iego mocą / moia
 Burgrabška mocą/ Pánów Komisarzów šesći Miast
 mocą: tak iż kojde^o bedžie wolno przystępic/ odstępic w
 sprawách swoich/ zachowując sye wedle práwa y przy-
 wileiów Pánów Komisarzów šesći miast. Ten pokóy
 ktoby narušyl, albo sye temu Sadowi sprzeciwił : iesli
 słowy/ ná pieniądzech ma býc karani: iesli reč/ częg Bo-
 że vchoway/ tedy iako Pan Bóg/ y Práwo/ y przywileie
 pánów Komisarzów šesći miast opiéwają. Tak Sad
 zagaiošy/ rzecze do Bochnianów: Pánowie Bochnia-
 nie/ pytam was/ iesli dobrze/ y wedle práwa/ ten Sad
 Komisarški šesći miast vprzywileiówany zagaic/ y po-
 kóy przykazat? Odpowie staršy Bochnianin : Pánie
 Burgrabia / Pánowie Komisarze šesći Miast/ dobrze
 Sad iest zagaiony/ y pokóy wedle práwa przykazany.
 I po zagaiceniu Sadu / pisarz Miejski bedžie czytał

C

Przywiz

Keyestr do

Przywilej iawnie ktory jest Komisarzom szesci miast od Krola Kazimierz a swietey pamieci dany / iako sye rozdy na tym Sadzie sprawowac ma. A to osobliwie / iz od ich sentencyey niegodzi sye apellowac / ani namnięy sprzeciwiac : tylko opowiedziawszy sye / z potora gotowey sentencyey sluchac / y bez wszelkiego sprzeciwienia iz za dobre przyiac / pod utraceniem gardla / y statku sub priuatione rerum et personarū. ¶ Potym Wozny z rozkazania Burgrabie y Podstaroscięgo / obwoła w Zamku / iz Sad Panow Komisarzow szesci miast jest zagaiony / ktory na dziesieyszy czas ku skonczeniu Apellacyey przypadt / ktoby mial co sprawowac az by sprawowal.

Gaienie / patrz tez o tym w slowie / Szadowa bezpiecność.

Gerade kto bierze / y niesluszne Prawo o Geradzie.

Gerada co jest y co do Gerady nalezy.

Gerade dziewczka nieodprawiona tylko bierze / wyprawiona nie bierze.

Gerade zastawiona kto winien wykupic.

Gerady od bliskię Testamentem nie moze oddalic.

Gerade winien maz opatrzyc / y obros na gdzieby nie opatrzyl.

Gerade brath jak abo Acolith z siostra rowno bierze.

Gerady nie zowa Gerada az po zmarsley bialej glowie.

Gerad

Porz. Arty. Cesar

Cxviij. iij.

iiij.

v.

v.

v. xxx.

vj.

v.

vi.

vi.

Keyestr do

Porz. Arty. Cesar'

Gerada/ patrz tu temu sierzey / w Re-
yestrze na Tytul.

§ Gleyty/listy/iakiemaię być dawane.
Gleyty/listy/albo Przywileie kiedy nie-
maię być chowane y owsem odzucos-
ne/ napisano Spec. Saxo. lib. 1 Arty.
49. in Glosa. Miedzy innymi przypad-
kami/ ty są osobliwe. Jesliby kto sobie
y pana Przywilej wyprawil / ktoriem
by sye chciał wyzwolic od Prawa miey-
skiego pod ktorym jest/taki nie nie wa-
ży. Jesliby kto sobie list wprosil/ kto-
rymby sye chciał wyzwolic od zaczętey
przeciw sobie Sprawy przed Sadem/
a pierwey sye sprawa zaczęła niż sobie
ziednal / taki nie nie waży. Jesliby
kto Przywileiu swoięgo / albo wolno-
ści sobie danej odstapil słowem albo
uczynkiem iawnie albo potajemnie nie
nierważy. Jesliby na ktorym mieściu
w słowie był nakazony / albo zfalfo-
wany / tak / iżby dla onego nakazenia
rzecz sye mienila albo wazyowala. Je-
sliby też Pieczęć zfalshowana była.
Jesliby sye Przywilej sciagal na pier-
wszy a pierwszego nie bylo/thedy then
poslednieyszy nie nie waży. Jesliby do
pewnego naznaczonego czasu dany / a
czas przeminął. Jesli też jest dany
tu ubliżeniu Prawa czyięgo / y w in-
nych przypadkach tam opisanych / listy
nie waży. O tym też jest nieco inter
Articulos fol. 217.

217.

§ Tu trzeba wiedziec gdyby kto mial
list wolności a był od tego przywie-
dzion

C ij

xx vij.

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar.
dzion ku zeznaniu dlugu / trzeba iest tego Creditorowi / aby on Dlužnik odstąpił swojej wolności / ile ku tej sprawie. Bo by ono zeznanie nie nie wazyło / iez sliwy przywileju nie odstapit. Słowy płacenie / patrz w słowie / Płacenie.			
Gluchowie z bracia dzialu nie biorą.		ij.	
Głupstwo w zloczynstwie ma być na baczeniu.			xx.
Gościem kto ma być rozumian. Gościenny Sad.	Xlvi.	xx.	
Goście przed obcym Sedziem kiedy winni odpowiadać / y na Jarmarku kiedy winni.	Xlvi.	xliij. Li.	
Gościenné odwołki w Prawie.	Lxxij.		
Gościennem prawem Appellacya.	Xcviij		
Gograuius na gorącym Prawie Sedzia.	Xlix.		
Gorące Prawo. Pokonanie y Odwód na gorącym Prawie.	xlvij.	xxv.	
Gorącego Prawa własności.	xlvij.	xxvi.	
Gospodarz o niezapłacony Czynsz bliższy dowodu.	xlvij.	xxxix.	
Gospodarska opatrność w domu o kolo slug komorników.		Lxij.	
Gra Sadu nie ma / y kiedy ma.	Xij.		
Gracz iest iako zbóycą.		Lv.	
Gwałtowniká lotra w obronie zabic może.		xxij.	
Gwałtu nie czyni dziecię / balony / iez dno kto rozum ma.		xxxv.	
Gwałtowniká Slachte imać może / y iako sye z niem Nieyski Vrsad / po dług Statutu sprawować ma.		Lvij. Lxij.	
Gwalt			

Keyestr do

Porz. Arty. Césár

Gwalt kiedy ma być rozumian / kiedy
nie gwalt.

xxvi.

Lix.

viiij.

Gwaltownik niewiaſty / albo dziewki /
iako ma być karan: y gwalt cierpią-
ca / iako ſye ma ſprawować.

Gwaltowne wniesienie żony / nad wolą
Meżá / Dziewki nad wolą Rodzi-
ców.

xxxviiij.

Gwaltownik y w dzień ſwięty ma być
ſadzón.

xxiiij.

Xlv.

Gwałtem Imienie komu biorący / co
tráci.

xxvi.

Gwałtem wybity z Imienia / ma być
naprzód wrócon do Imienia.

xxv.

Gwaltownik ná rełomie nie ma być
dan.

xxv.

Gwalt dawności nie ma.

xxvi.

xxvi.

Gwałtem co kto bierze z omyłki / iaką
nagrodę winien. Pátrż też o tym w
Keyestrze ná Tytuły / w ſłowie / I-
mować ſye.

Gwalt domowy ma być obwołány.

xxvi.

Gwalt: kiedy nani dzwonią / każdy wi-
nien bieżeć.

xxvij.

Gwar co ieſt / iako ma być / co znaczyć.

lxxviiij

Gwar winien powód po żakobie wdziá-
kác / á pozwany hnet po gwarze od-
powiádać.

Lxxi.

Gwaru obrezenie / nie ieſt wedle prá-
wá.

Lxxix

Gwar dla czego bywa / co znaczyć.

Lxxix

G.

Żergewet co ieſt: Żergewet kto bierze.

Cxvij

Żergewet biorący co winien ſięrotám

vi.

iiij.

C iiij

któremi

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Którými sye opieka.		iiij.	
Zergewetem iako sye bracia dzieła.		vi.	
Zergewet nazwiska nie ma/ aż po zmarłym.		vi.	
Zergewetu nie może Testamentem od bliższych oddalić.		vi. vij.	
Heretyk iako ma być karan.	cxviiiij		
Heretyk/ pątrz w słowie/ Błaznierz/ Odszepieniec.			
Zultate/ gracje/ proznuacy/ mają być imowani / y iako sye z niemi w Mieście sprawować.		Lxiij.	r.
I Hypoteca/ Lacińnicy nazywają I mienie stojące y leżące/ obowiązané komu w długu słowy albo zapisem/ które Imienie Wierzyteliowi zarażem w moc nie jest podané/ tylko teraz jest naznaczone obowiązkie albo zakładem/ gdzie by dłużnik w długu albo w iakiej powinności obiecaney / na czas umówiony/ dosyć nie uczynił. Ztąd także Imienie obowiązané nazywają. Bona hypotecata/ obligata/ pignoriata/ superposita. Pignus zaśie nazywają zakład/ który ktho Wierzyteliowi swojemu zarażem daie. A iako Hypoteca nazywają tylko Imienie stojące/ albo leżące/ komu obowiązané: tak pignus tylko ruchome rzeczy/ które w zakładzie rzecz mogą być podané. Wszakże wiele ich między thymi słowy Pignus et HYPOTeca/ różności nie czynią/ y owsem za iedno poczytają / iakóż iéku zakładowi w rzeczy powinney / za iedno są/ choćby teraz/ choć potym do brza iakie			

Reyestr do Porządku.

bría iakté w zakład były dane. Ale właśnie mówiąc o zakładzie / który teraz kto dać / a który potem ma dać / gdzieby dosć nie uczynił / musi między tymi słowy różność być wyższej mianowana / z strony dóbr różnych ruchomych y nieruchomych.

J Hypoteca dwoiaka iest / to iest Imienie w zakład komu obowiązane dwoiakié iest / Lacinnicy mówią / Tacita hypoteca / Expressa hypoteca. Tacita nazywają choćby kto słownie umowa zapisem Imienia komu nie obowiązał / przedstie się obowiązany być rozumie ex dispositione legum / za postanowieniem Prawnym / tak iakoby było słowy albo zapisem obowiązane / iako są / dobra opiekunów sierotom o złe sprawowanie opieki / o wtrącenie statku sierot / o zamieszkanie ich pożytków: także y tych dobra którzy są na miejscu opiekunów / których zowią Procuratores / y rzędzicielów opatrzycielów sprawców Imienia sierót dorosłych / które Rzędziciele / zowią Curatores. Nad to dobra oycowskie / są też obowiązkiem o dobra macierzynskie / iesliby ie oyciec trzymając utracił / szkode uczynił. Także dobra Macierzynskie o dobra oyczyste / któreby matka trzymając utraciła / albo szkode w nich uczyniła. Dobra meżowe / żenie w długu wianą. Dobra żenine / meżowi w długu posagu. Dobra dłużnikowe w długu Królewskim / albo Rzeczypospolitej. Dobra tych którzy rządzą Kościoły / o szkode Kościelne. Dobra złodzieyskie / o przywrócenie rzeczy kradzionych. Dobra pospolicie każdego występnego / są też obowiązkiem temu komu szkode uczynił. Dobra komornicze gospodarzowi w Czynszu / y w nakazaniu domu. Dobra Testamentnika / w tym co komu oddał. Rzeczy kupione za pieniądze sieroty / oném sierotom są w obowiązku. Rzeczy kupione za pieniądze człowieka wojennego / o przywrócenie pieniędzy / y inne dobra w Prawie opisane / rozumieją się być w obowiązku w zakładzie / choćby nie były mianowane / albo podane w zakład słowy / zapisem. Ty

Keyestr do

sem. Ty nazywaia być in tacita hypo-
teca/ y każdy z przereczonych może na
nich dochodzić swoięgo/ nie inaczey ia-
koby też były słowy/ zapisem w zakład
podané. A zowę też tho vzení w Prá-
wie Tacitum Juris/ quod non est ex-
pressum verbis: nie inaczey/ kiedyby
komu pożyczyl pulkustá winá/ choć też
go nie wymawiam słowy / aby mi zaś
tak dobrze oddané było / wsakże sęe tho
tak rozumieć/ nie inaczey iakoby słowy
wymówił: Quoniam tacitum Juris/
tacitum intellectum / idem significat/
ac si esset verbis expressum. De tacita
hypoteca / wiele pisali vzení w Prá-
wie/ co gdyby miał wypisować/ musiał
by być na tho osobné Książki: tu sęe
tylko mianowały ty dobra które sęe ko-
mu rozumieia być w zakładzie choć nie
są mianowane / ani zapisané w zakła-
dzie.

Hypoteca expressa/ nazywaia dobra
mianowicie/ komu słowy albo zapisem
w zakładzie iasnie podané vkazané.

J.

Jármárek/ ná jármárkách o co winien
obey odpowiadać.

Jednáctie skazanie kiedy nie ważne.

Jednáníe ma the moc/ iako rzecz osa-
dzona.

Jednácti dowód/ iest iako y Sadowy.

Jednáníe pod zakładem ma być / Do-
wód jednánía.

Jednacz także Sedzia/ ná którego by
sęe

Porz. Arty. Césár

Li.

Ciij.

xxi.

xxi.

Ciij.

xxi.

xxi.

Kyeſtre do Porz. Arty. Cėſár.

ſye dowiedziano/ iſz dla oſadzenia albo iednania pieniǳ-
 zze wziął/ ná gárdle ma być karan. Nápiſano Spec:
 Sax: lib: 1. Artic: 60. in gloſa: Iudicem Arbitrumué
 Jure datum/ qui ob rem dicendam accepiffe pecuniam
 conuictus eſt/ capite punito. Jeſt to bowiém ſkaza ku

ſpráwiedliwoſci wielka/ dawanie y branie dárów. Prze-
 tho ná Sedzie y ná Jednacie tákie Práwo uczyniono:
 tákże y ná tych/ Którzy dla ſpráwiedliwoſci wpominki
 daia/ Którzyby w tym byli podeyrzani/ ieſt Práwo tam-
 że nápiſano thákie/ Iſz ſkoro do Sadu przyyda/ máia
 przyſiǳz/ iſz Sedziemu/ y żadnemu Którzyby ich ſpráwe
 chcieli opákowác/ nie nie dali/ ani chcą dáć.

¶ Jednacie/ ſwiádecstwem ſwoim pod przyſięga uczy-
 nionym/ mogą ſpomnego poſonác/ thak iakoby ſye przed
 Sadem rzecz toczyła Spec: Sax: lib: ij. Artic: 11. in gloſa.

¶ Jednaczów ieſliby wiele obranych było/ á ieden z nich
 umarł/ iuż ono obranie ginie. Spec: Sax: lib: j. Artic:
 55. in gloſa. Et Spec: Sax: lib: ij. Artic: 11.

¶ Jednaczmi nie mogą być/ ſluga/ lat nie máiacy/ glu-
 chy/ niemy/ ſalony. popedliwy/ żaden w ſwéy właſnéy
 Kzrywodzié/ niewiaſta/ wyiawſzyby była zacna Páni/
 mądra/ ſpráwna/ roſtropna.

¶ Jednanie nie nie-waży/ ieſli ſye iedna ſiérota bez O-
 piekuna: ieſli pod zakładem nie będzie uczynione: ieſli
 by ſye Jednacie nie zgadzali.

¶ Jednacie dwa ná co ſye zgadzaią/ trzeci muſi zezwo-
 lić. Spec: Sax: lib: ij. Artic: 11.

Imienie Brát ſárſzy dzieli/ młodſzy
 biéra.

ij.

Imienie Kthóre nie może być oddalone
 bez przyzwolenia Dziedziców/ Które
 może oddalić.

x.

xi.

xij.

x.

Imienie z pewnych przyczyn oddalić
 może od ſwych potomków.

xij.

Imienie chcąc kto bliſkoſciǳ otrzymać
 co czynić ma.

D

Tu

Reyestr do Porządku.

E Tu ich wiele wiele pytań/ które sę do Imienia czyię-
 go bliskością ciągłą/ które przez Przodka ich iest odda-
 lone/ y mówią tak: niemógł tego oddać. A drugi który
 Imienie trzyma/ mówi: mógł oddać/ wolno mu tho
 było przedać/ iam to zapłacił/ w possessyey iestem/ iego
 to własność była/ z potęiem tego używał. etcet. Wład te
 wzaplność wezy Glosa Spec: Sax: Lib: j. Artic. 52.
 na końcu tymi słowy: Imienie iest dwoiakię/ Nierucho-
 me y Ruchome. Nieruchome/ iako są Role/ gaje/ łaki/
 domy/ folwarki/ kamienice/ dwoiako nam przychodzi:
 Naprzod/ abosmy go za nasze pieniądze/ naszą pracę/ ną-
 byli/ kupili/ albo nam Sądowonie darowano/ Albosmy
 go nabyli z miesc pustych/ z kopaniny/ które przed tym
 niczyie nie było: Które Lacińczy zową/ proprium per
 nos bene acquisitum: Takie Imienie nabyte może dać
 y oddać bez przyzwolenia dziedziców/ w dobrym zdro-
 wiu. Wtóre/ przychodzi nam Imienie nieruchome
 spadkiem po czyięj śmierci/ iako gdy ia Imienie kupie/
 y wzdadza mi ie/ potym po moięj śmierci/ na moie dzie-
 ci spadnie/ a po moich dzieciach/ na inne dzieci: to zową
 proprium hereditarium/ hereditas ex morte aduoluta/
 admortua/ Dziedzictwo przypadłe albo przymarłe/ tak-
 kie nie może być przedane y oddalone/ krom przyzwole-
 nia dziedziców. Wszakże z pewnych przyczyn/ y to może
 oddać od własnych potomków/ iako napisano iest in
 ter Articulos Iuris Maydeburgen. fol. x. A gdzie
 Prawo mówi/ iż nie może oddać bez przyzwolenia dzie-
 dziców/ Tam dziedzice rozumie własne swoje/ tho iest/
 dzieci/ Wneki. A stad sę pokazuje wedle wykładu nie-
 których/ iż bez przyzwolenia bractey może to uczynić.
 Wszakże na wielu mieyscach/ nie sprawnia sę wedle te-
 go Prawa/ ale wedle zwyczajn/ gdzie wolno Spadki y
 przypadłe Dobra przedawać bez przyzwolenia Dziedzic-
 ców/ z tęg przyczyny/ iżby to wielka niewola była/ komu
 co z przyrodzonego Prawa przypadło/ aby to nie miał za-
 potrzeba.

Keyeste do

Porz. Arty. Césár

potrzeba swoią oddać albo przedać/
et quod talis non esset ex successione
illorum bonorum haeres / sed tantum
dominus usufructuarius: y nie byłby
taki prawym dziedzicem Imienia przy-
pádłego / tylko pánem do żywota uży-
wającym. Przeto też za téy nieślusno-
ści wważeniem / then Artykuł Prawa
Speci: Sar: lib: 1 Artic: 52. (Gdzie nie
każe oddać Imienia krom przyzwolen-
nia Dziedziców) jest skazony in Conci-
lio Basiliens. vide inter Articulos re-
probatos / Articulum octavum / et Spe-
ci u Sar: lib: 1. Artic: 52. iasnie in mar-
gine na przodku położono / Articulus
reprobatus.

Ruchomé rzeczy własną pracą naby-
te iako są pieniądze / y inné / ty mogą
być oddalone krom przyzwolenia dzie-
dziców: może je dać komu chce za czasu
dobrego zdrowia / bez żadného sprzeci-
wienia. Iure Munic: Artic: 61. in tex-
tu. Speci: Saro: lib: 1. Artic: 52.

Imienie ruchomé może Testamentem
oddac / krom dziedziców.

Imienie kupné nie wypłacone gdyby
zgorzało / winienli kupiec dopłacić.
Imienia iako sye bliskoscia może do-
magać.

Imienie stojące / leżące / ruchomé / co
jest.

Imienie zastawné dawności nie ma.

Imienie / patrz w słowie / Dziedzictwo /
Dawność / y między Tytuły w Keyes-
trze / Imienie / Dziedzictwo.

D ij

Imować

xij.

xij.

xij.

xij. xij

xij.

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Imować sye rzeczy kradzionych/ iako/ y iakich. patrz też o tym w Reyestrze Tytułowym.	Cviij.		
Instrumenta ku otwieraniu zamków ktoby miał/ może być meczón.			xi.
Instrumenta do zakładania ognia.			xij.
Interlocutoria sentencya co iest.	Xcvi.		
Isca kto stawić nie może/ rzecz traci.		xxviiij.	
Inwentarz iako rychło po zmarłym czynić.	Cxi.		
Inwentarze fałszywe iako mają być o/ patronie/ y winą za niesłusne danie ku popisaniu.	Cxiij.		
Inwentarza pożytek.	Cxiij.		
Ius representativum co iest.	Cxi.		
R.			
Karanie o fałszywe skrzywienie.		xxxij.	
Karanie nieposłusznego w Cechu.	xxiiij.		
Karanie/ kto fałszerza/ złodzieja/ prze/ chowuywa/ albo sam fałszywie.	Cxxx.		xxxviij.
Karanie złych Prokuratorów.			xxxviij
Karanie o czynnek przeciw przyrodze/ niu/ o czynnek z krewnemi białemi/ głowami.			xxxviij
Karanie/ ktoby miał trzy żony/ albo żoną dwu mężów.			xxxix.
Karanie zwódnic/ zwodników.			Xl.
Karanie tych/ którzy pobudzają prze/ ciw Wziedowi/ y rostkę stroją.			Xl.
Karanie o trucizne.			36. 41.
Karanie na tych co dzieci trąca.			Xli.
Karanie o tajemne fromocenie.			xxxvi.
Karanie/ mezczenie zloczynców rozmaiz/ tych: wsiytką czwarta część Porząd/ ku o tym.	cxviiij		
Karaz			

Reyestr do

	Porz.	Arty.	Cesar
Karanie krzywoprzysiężce.	lxxviiij		
Karanie na gardle kthorym osobam ma być odwołzone.	Cxxv.		
Karanie / patrz tu temu w słowięch/ Falszerz/ Cudzołożnik/ Złodziej/ Me- żoboyca/ Moneta/ Złoczynca/ y w in- nych nazwyskach złoczynców.			
Kartowie/ Kárlice/ spadku z bracia nie biorą.		ij.	
Kát/ Kátowska obrona/ urząd iego.	28. 29.		xxxiij.
Kominów opatrzenie ma być na każde Suché dni.		Lxiij.	
Kominów budowanie między sąsiady.		Xli.	
Konia iáko sje imować / y innego By- dlecia/ patrz też o thym w Reyestrze ná Tytuły / w słowie Mowác sje.	Cxviij	xxviij.	Xlij.
Kón iesliby dziecie zabił wsádzoné/ iá- ka nagroda ma być od tego ktho w- sádził.		xxxvi.	
Kón/ patrz tu temu w słowie Bydle.			
Kościelne rzeczy kiedy mogą być prze- dane/ ná zastawę od Żyda nie przyy- mowane.	xxxi.	xxxiij.	
Kościół kthorych złoczynców brócić nie ma.		xxx.	
Kostki falszywé kthoby miał/ iáko ma być karan.		Lv.	
Kradzioná rzecz/ dawnośćią nie ginie.	Cix.	xxviij.	Xlij.
Kradzione rzeczy przy złodzieiu nale- żoné/ komu należą.	Cxxx.	xxviij.	Xlvij.
Kradzione rzeczy do Urzedu przynie- sioné/ patrz theż o tym w słowie/ Rzeczy.			Xlvij.
Kradzioná rzecz iáko temu ginie/ ktho- D ij ry is		xxviij.	

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar.
ry ią Kupil.		xxix.	
Kradziestwo we dnie/ w nocy/ zboża/		xxix.	
owoców/ iakie karanie ma.			
Kradziona rzecz nie ma być tajemnie		xxix.	
chowana.		xxix.	
Kradziestwa dowód.		xxix.	x. xi.
Kradzież/ patrz tu temu w słowie/ Zło-			
dziejstwo/ Złodziey.			
Krawcowi gdy sukno ukradną/ ktho	Cx.		
ma czynić przeciw złodziecowi.			
Krwawa winą iako wielka.	xi.		
Krewności stopnie tu rozeznaniu spa-	Cxiij.		
dków.			
Krewny z inného prawa przychodzący		iij.	
po Spadek/ iakie rekoienstwo wi-			
nien.			
Krześcijanin iako Żydą pokonywa w	xxx.		
świadectwie.	lxxxij.		
Ksiądz niema do karczmy chodzić/ y	xxx.		
inne ich powinowactwa.			
Ksiądz bez Testamentu komu odumię-	Cxxij.		
ra Dóbr swoich. Patrz też o thym			
w Reyestrze na Tytuły/ w słowie			
Káplan.			
Ksiądz kiedy świadczyć może.		vij.	
Księżę namowy przy złoczyńcoch/ ktho			vij.
re złe.			xxxv.
Księgi/ kárty/ ná czyie sławę potaiem-			xxxvi.
nie pisané. Patrz też o tym wyżsley			
w słowie/ Samosi libelli.			
Księgi Smolné iako mają być chowa-			Xlvij.
né.			
Kupcy Kramarze/ kiedy winni w in-		Xlvij.	
nym prawie odpowiadać/ patrz w			
słowie Jarmark.			
Lata			

Keyestr do

E.

Lata iako dowodzie. Lata pacholecia
y dziewki.

Lat dwoiakie iest wyznanie/ Jedno mlo-
dzienstwa albo mozności rodzenia/ La-
cinnicy zowz/ Annos pubertatis. Dru-
gie rostopności/ Lacinnicy zowz/ An-
nos discretionis. Lata mlodziensstwa
annos pubertatis / Mezczyznie wedle
Prawa licza Czternascie lat/ Diewe-
czce Trzynascie. Lata rostopności
Mezczyznie xxi lat. Ale wedle Prawa
Mieyskiego/ Lata mlodziensstwa y ro-
stopności, nazywaja Mezczyznie xiiij
lat/ Dieweczce xiiij. Obyczay wyznania
lat/ iest dwoiaki/ ieden przez wyznanie
dwiu osob z rodzaia Oycowskiego/ dwu
z rodzaia Matczynego. A gdzieby tych
krewnych nie bylo/ tedy przez znaki o-
brostania na mieyscach / ktore natura
przyrodzonym odzieniem okrywa / in
barba/ ilys/ et ascellis. Ale Prawo mia-
nowicie doklada: gdzieby watpliwosc
byla o leciech/ tedy przez ty znaki bywa
doswiadczenie. A gdzieby byly wiado-
me / albo mogly byc innym sposobem
wyznane / to iest przez wyznanie przyia-
ciot / tedy takiego przez znaki oglada-
nia nie trzeba. Spec: Sax: lib: 1. Artic:
42. Jure Municip: Artic: 26.

Lacie kto komu / a on mu zas odlacie/ nie
trzeba nagrody.

Laziebnicy y ich towarzyse/ winni o-
gnia bronic.

Legale

Porz. Arty. Cesar

xxxiiij

Xlvi.

Lxi.

Reyestr do

Legale impedimentum co iesz.
 Leżące Imienie które nazywaia.
 Lekarskie świadectwo około rannego.
 ¶ Lekarz/ mali mieć zapłatę za pracę
 y za lekarstwa swoje/ gdy chory/ będąc
 już zdrowiony / zaś w chorobie wpadł
 nie. Wzemi w Prawie tak to sadzą: Je-
 śli chorego niemoc / y przyczyna niemoc
 cy/ za staraniem Lekarszym powstała/ a
 potem za nową przyczyną przysła/ te-
 dy Lekarz ma mieć zapłatę. Abowiem
 pokazuje sye/ iż Lekarz o tęg tylko nie-
 mocy w której chory pierwey był / pra-
 cę miał/ a nie o tęg która potem za no-
 wą przyczyną przysła. Jeśli nie-
 moc nie była zdrowiona/ y przyczyna
 niemocy nie powstała/ ale sye ku zdrowiu
 nieiało odmieniła / tak iesze Lekarz
 nie zdrowił chorego / przetho mu nie-
 winno zapłaty dawać. Jeśli wątpli-
 wa rzecz iesz / aby niemoc / y przyczyna
 niemocy miała wstać/ iedno sye tak zda
 aby nieiało stała/ a zaś przysła/ tam
 sye pokazuje/ iż sye za pierwszą przyczy-
 ną wróciła / dla thego Lekarz nie ma
 mieć zapłaty. Ale iesli sye niemoc po
 nieiakim czasie wróciła / thu sye poká-
 zuie/ iż z iaktéy nowéy przyczyny przy-
 sła. Tam Lekarz ma mieć zapłatę za
 pracę swoje. Notat Bartol. in Decisio-
 nibus.

Liczbá Rádziecka Pospolstwu.

Litis contestatio co iesz.

Listy dowodné rozmaite.

Listy v Sadu w czym máia być pil-
 nie baczone.

Listy

Porz.
 Lxiij.

Arty.
 L.
 xiiij.
 xliij.

Cesar.
 L.
 xliij.

viiij.
 Lxxv.
 Lxxvi

Liiij.

Reyestr do

Listy wolności iakté mają być chowa-
ne/ patrzą w słowie/ Głęty.

Linie w Dziewie krewności.

Litkupnicy potrzebni.

Lotra na drodze zabieć może.

Ludziom zacnym Prokuratora mieć
przystoi.

Ludzie iednego Práva / nie mają sye
pociągac w cudzym Práwie.

W.

Mąż po żeninéy śmierci/ ruchomé rze-
czy bierze.

Mąż Gerade winien opatrzyć.

Mąż nie winien opiarowy żenie / kiedy
posagu nie weźmie.

Mąż żeniného Imienia utracić nie
może.

Mąż o cudzołóstwo żony/ winien mo-
wić.

Mąż z żoną / kiedy po sobie Spadek
biorą.

Mąż kiedy o cudzołóstwo żony nie ma
karac.

Mąż wydawając żone swoje na stomo-
te/ albo Matką dziewczkę/ iako mają
być karani.

Małżeństwo między żydem a krześci-
aninem/ iest cudzołóstwo.

Manuale factum co iest.

Matka po dzieciach kiedy Spadek bie-
rze.

Matka dziecióm Imienia odumiera/
dzieci Oycu.

Matczyné Imienie / iest obowiązkiem
dziecióm

Porz. Arty. Cesar

Cxiiij.

xxviij.

xxiiij.

xviij.

Xlvij.

iiij.

v.

viiij.

ix.

xliij.

Cxviij.

cxixiiij.

xxix.

xxij.

xlvij.

24. 25.

ij.

iiij.

Rejestr do	Porz.	Arty.	Cesar
dzieciom w utraceniu Dóbr Gyczy- stych; pátz w słowie Hypotecca.			
Matka ma prosić Urzędu dzieciom o Opiekuny.		xxiiij.	
Matka gdy dziecko straci / a przy sye te- go / iakie ma być badanie.			ix.
Matka gdyby dziecko straciła / iako ma być karana.			Xli.
Mała rzecz v Sadu bez odwołów ma być sadzona.		Xlv.	
Meczenie złoczyńców iakie ma być.	Cxxi.		ciij. iij
Meczenia różność wedle osób / y wol- ność od meczenia.	Cxxiiij		zv. xij.
Mezi rozmaite wedle Prawa / y nie we- dle Prawa.	Cxxv.		xix.
Meczenie rannego złoczyńce iakie ma być.			xx.
Mezátka sromotnie żywiąc / co traci.		x.	
Mezoboystwa rozmaitego / śmierć roz- maita.	134. cxxxv.		
Mezoboystwo przygodne w obronie / pátz też ku temu w słowie / Zabicie przygodne.	támże. 137. cxxxix	xxv.	
Mezoboyca kiedy na gardle ma być karan. Przyczyny mezoboyce oma- wiające.	cxxxv. cxxxvi 137.		
Práwo Bóże tegoż vczy dostatecz- niey / Deuter: 19. Aby ten któryby bli- niego swego z nieobaczenia zabił / z któ- rymby żadney nieprzyjaźni przed thym nie miał: iako / gdyby kto z kim siedł do lasa diewo rabac / a rabiac diewo spás- dla siekiera z toporzystá / y raniła bli- źniego iego / tak / iżby umarł: taki aby wcielł na miejsce bezpieczné ku temu naznáz			

Keyestr do

Porz. Arty. Césár

náznáczoné/á thám zachował zdrowie/
y został żyw. Ale iesliby ktho żywić s
kim w nieprzyjaźni/ zastąpiwszy mu ná
diodze/ strzegł nan/ á ranil ij smiertel-
nie/ tak iżby umarl: á potymby vcielł
ná miejsce ktemu sprawione: tedy star-
sy miastá onego posla á wezma go s
tamtad / y podadza go w rece powino-
wátemu zabitego aby umarl. O thym
sérzey czytay ná miescu namienioný/
y Numeri 35. Josue 20. Gdzie tam tyl-
ko tym mežoboycom opisána iest beś-
pieczność ku zachowaniu zdrowia/ ktho-
rzyby z przygody zabili/ á z onym zabí-
tym nieprzyjaźni żadney przed tym nie
mieli. Qui percusserit proximum su-
um per impudentiam/ nec odio profes-
cutus est eum antea. Przyłożono trze-
cia przyczyna/ Exodi 21. Kthoby nie
czyhał ná kogo/ á dał go Bóg w rece
iego/ tedy y ten ná miejsce bezpieczeń-
stwa będzie sye mógł schronić. Ale ie-
sliby ktho vmyslnie á zdraǳliwie czyhał
ná cudze zdrowie/ á zamordował go/
ten y od Oltarza mégo będzie wzięt ná
śmierć.

Mežoboyce znáti pewné.

Mežoboystwa osoby wolné.

Mežoboystwa nie kóždy winien choć
zabíje.

Mistrzá škólného vrząd.

Mýto aby studze záplácono bylo. Aby
thěž sluga ku domodowi był bližsy/
dwie są rzeczy potrzebne. Viednání
zapłaty/ á doślužení do času zmó-
wione.

E ij

wione

viiij.

136. 137

xxiiij.
xxv.

xviij.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesár
wionego. Spec: Sax: lib: 1. Arti- culo 22. in glosa.			
Mniſzy z bracia Spadku nie biorz: X któzy dziedzictwa nie tracz.	Cxviij.		
Mniſzy kiedy ſwiadczyć mogą.		vij.	
Mniemania / które w czynku wymó- wki nie mają / y w których czynkach mają.		Xlvi. Xlvij.	
Moc iako zepſować może.	Ixxiiij.		
Monety Mynice fałſzowanie / wywa- żanie / obżezowanie.			xxviiij
Możniejszyemu / z ſtrony wrzedu / kto od- ſtepuie Accya ſwoie która w prawie ma / traci ią / y odſtepek nic nie waży. Spec: Sax: lib: 1. Art: 48. in glosa: Qui actionem potentiori ratione of- ficij cedit / perdit Actionem illam / et ceſſio non habet effectum.		Xlvi.	
Mſzczacy ſye ſwoięy krzywdy / prawo ſwoie traci.		xxvi.	
N.			
Najemnik dżierzawca bliſzy ku dowo- dowi naymu.		xxviiij	
Najemnik / czynſz zapłacony / ſámo- trzeć dowodzi.		xxix.	
Najemnikowi / kiedy może wypowie- dzieć najem.		xxix.	
w Najmie gdy ſye ſzkoda ſtanie / czyiá ieſt / pana czy komornika.		xxix.	
Najem ma być wczas wypowiedzian.		Xl.	
Najemniká może ciążyć / nie pozywa- jąc.		Xl.	
Naczynia rzemieſlnego / żoná po mezu nie bierze.		ij.	
Naczynie			

Keyestr do

Nacyniē rzemieślnie/ do Gerady nie
służy.

Nakładów Práwnych płacenie.

Nakłady / strona zyskuieca rzecz głó-
wna poprzysiega.

Nakłady na świadki iakié máią być/
gdy świadek na świadectwo cze-
sta.

Należione rzeczy máią być wrócone/
nie taitone.

Práwo Bożé także wczy/ Deuter: 22. gdy
rzecz czyie zgubiona naydzieś / abyś
tego nie śmiał kryć.

Nie stanie do Práva po Odpowiedzi
na roku z odkładu / škodliwe.

Niewiasty świadczyć nie mogą.

Niewiasty kiedy mogą być pokonane
świadectwem.

Niewiasty albo dziewki zgwałcenie.

Niewiasta w swęj sprawie/ sama przy-
sądzi ma: a inne wszystkie sprawy
przez Opiekuna sprawować.

Niewiasta biorąc Gerade/ co winná
meżowi swęj przyiaciolti.

Niewiasty kiedy świadczyć mogą.

Niewiasty póki plód nosi w żywocie.

Niewiasty nie przeswiadczy.

Niewiasta nie winná Práva umieć/
rzeczy nie może mówić.

Niewiasta za żywota meżowého kiedy
sye może Wianá vpominać.

Niewiasta domagać sye Opráwy/ iás-
to bliższa dowieść / iż po nięj Posag
dano.

Niewiasta práwuie sye z Pothomki
mezo-

Porz.

Arty.

Cesar.

ij.

Cvi.

Xlv.

Cvij.

xxvij.

xxvij.

xxix.

Lxxv.

Lxxxi

Lxxxi

cxxxvi

vij.

Xciv.

iiij.

vij.

vij.

vij.

vij.

ix.

vij.

ix.

L ij

mezo-

Keyestr do		Porz.	Arty.	Césc.
meżowem i o pieniądzu do Meża w niesione/ nie bliższa dowodu.			ix.	
Tiewiaśta brzemienna/ kiedy ma wy- mierz z Meżowego Imienia.			ix.	
Tiewiaśta dla nierzędu/ Dziedzictwa nie traci.			x.	
Tiewiaśta sromotnie żyjąc/ co traci.			x.	
Tiewiaśta / patrz tu themu w słowie/ Zoná/ Brzemienna.				
Tiewinny kiedy sye stawia winnym.				Xlvi.
Tiewiaśta bez Opiekuna nie nie może.			v. viij.	
G.			ix.	
Obowiązek Imienia dwoiaki/ patrz wyższy w słowie/ Zypoteca.				
Obwiniony bliższy sye przeciw żalobie odwieść/ by też był y powołany.		lxij.		
Obwinioney stronie nauki.		63. 80.		
Obwiniony z takim dowodem odcho- dzi/ iaki Powód nam wiedzie.		75. 79.		
Obwiniony od wielu/ iednemu sie spra- wować ma piérwéy.			xviij.	
Obwiniony kiedy winien w cudzym prawie odpowiadać.			xlviij.	
Obwinionego odwołki iakté/ y kiedy nie idą.		23. 70.		
Obwiniony y Powód mogą sobie Pro- kuratora z Przysiężników obrać.		71. 72.		
Obwiniony którym ładziom nie wi- sien odpowiadać.			xliv.	
Obwiniony / każdy winien znać albo przec.			xliv.	
Obwiniony/ patrz w słowie/ Pozwany.				
Odpowiedz kiedy jest prawą odpowie- dzią.		Lxxv.		
Odpow.				

Keyestr do	Poiz.	Arty.	Cesar
Odpoowiedz zaczeza na roku z odkladu nie skonczona/ skodliwa.	lxxv.	lxxx.	
Odpoowiedz troiaka iest o dlug.		xvi.	
Odpoowiedz czlowieka z innego Prawa.		xlvij.	
Odprawionych y nieodprawionych po- tomkow iaki dzial.		ij.	
Odwloki/ patrz wyjsze/ Obwinionez go odwloki.			
Odwod y dowod na goracym Prawie.	xlviij.		
Odpoowiednicy iako maia byc karani.			xl.
Odsczepienca blijszy Krzeschjanin po- konac.	xxxij.		
Odsczepieniec nie moze o cudza Krzyw- de zalowac.	xxxij.		
Odstepowac Prawa mozniessemu nie godzi sie/ patrz wslowie/ Moznieszy.		xlvi.	
Ogniowa przygoda iakie obrony ma miec.		xlj. lx.	
Ognia kto nie broni/ gardlo na kasee.		Lxi.	
w Ogien ktho domu nie otworzy gdzie gorze/ co traci.		Lxij.	
Ognia zakladanie iako ma byc kara- ne.			xij.
Oczynna/ patrz w slowie/ Imienie.			
Oycowstie Imienie iest obowiazkiem dzieciom w utraceniu dobr ich Mat- ki/ patrz w slowie/ Hypoteca.			
Oprawy co sa/ y sposob Opraw.	Lxxvi	xij.	
Oprawowanie Imienia zastawnego.		xxxvij	
Opowiadanie miasto wtorego y trze- ciego Pozwu/ dobre.	Lxij.		
Opowiadanie miasto Pozwu/ ma byc w domu pozwanego/ albo przed zong- iego. Spec: Saxo: lib: iij. Arti: 63. in glosa.			

Omyl

Reyestr do		Porz.	Arty.	Cęsa
Omylna rzecz v Sadu może być popra- wioną.		Lxxv.		
Otkno do cudzého domu nie ma być bu- dowano.			Xli.	
Opiekun iako może inné wstawić/mi- mo przyrodzone.			xxxij.	
Opiekun winien czynić liczbę sierotom dorosłym.			xxxij.	
Opiekun kiedy opiekę traci.			xxxiiij.	
Opiekunowie którzy winni Inwentarz uczynić y iśćte sierotom.	Cxi.	xxxij.		
Opiekun prze nie uczynienie Inwenta- rza/ co traci.			xxxij.	
Opiekun o krzywdę sieroty winien mó- wić.			Xlij.	
Opiekun iakié Imienie sierotom wi- nien oddać.	Cxj.	xxxiiij.		
Opiekun może przedać Imienie Dzie- cinne/ z pewnych przyczyn.			xxxij.	
Opiekunów chytróść w dostawaniu Imienia dziecinného.			xxxiiij.	
Opiekuna niewierného może oskarżyć do Wzędu Matka/ Bába/ Ciotka tych dzieci.			xxx iiij	
Opiekun w skodzie sieroty wymówki nie ma.			vi.	
Opiekunowa majątność iako iest obo- wiązkiem sierocie która sye opieka/ patrz w słowie Hypoteca.			xxxij.	
Opieka/ patrz tu temu w Reyestrze na Tytuły sierzcy w tymże słowie/ O- pieka.				
Ortel Sentencya/ Dekrét/ iedno sz.		Xciiiij.		
Ortel ma być przy obliczności obu strón. Ortele dwoiakie.		Xcvi.		
Ortel kiedy może słażyć.	Osz.		Xlvij.	

Keyestr do

Oszadzonéy rzeczy Erektucya.
Osiadły nie winien sye rzeczy.

B.

Pan z strony slugi swoiégo/ co winien
dzierżec.

Pan mieniac iż sludze myto zapłacił/
bliższy dowodu.

Pan z których przyczyn winien sluge
puścić przed czasem.

Pan za sluge kiedy winien odpowia-
dac/ albo zań płacić.

Pan/ patrz w słowie/ Sluga.

Pánowie iakie ludźi na Urzedy wybie-
rać mają/ patrz ku temu w Tytuloch
na ostatku.

Pasterz wshytkiemu pospolstwu ma
być ieden.

Persony w krewności opisane.

Persony do Sadu należące.

Poena talionis na skarzacego fałszy-
wie.

Pisarzka przysięga/ y winą za niestus-
sne pisanie.

Pisarzowi nauka około głównych
spraw.

Pisanie przy mece zloczynców/iakie ma
być.

Pisania własnéy reki przacy sye / iako
odchodzi.

Pismo własnéy reki iest dwoiakie/ ied-
no Cyrographowe/ a drugie Keyestro-
we. Pismo własnéy reki Cyrographo-
we/ kiedy kto pokazuje przed Urzodem
przeciw temu który pisal / a then który
pisal/

Porz. Arty. Cesar

Ciiij.

Lxviij

xxij.

Lij.

Liiij.

Liiij.

Liiij.

vij.

Xlij.

Cxiiij.

v.

xxxij.

xvi.

Xlvi.

xij. 19

xlviij.

87.

S

pisal/

Reyestr do

Porz. Arty. Césár

pisał/ przyznawa ono pismo swoje/ táz
 kie pismo iest ważne/ y okolo thátiego/
 niemáš żadného sponu. A iesli kto nie
 przyznawa reki swoiéy: tam iesli ná ta-
 kiem piśmie iest podpisanie obudwu
 stron y świadków/ ktorzyz ono pismo/
 y swoiego podpisania y strony zezna-
 waia/ ważne iest. A iesliby bylo tylko
 samych świadków podpisanie/ thám
 gdy reke przacego zeznawaia/ á ktemu
 pismo przez porównanie liter z drugie-
 go pisma podobného pokazuią/ téz o-
 no pismo ku dowodowi ważne iest/ y
 przec sye go strona nie moze. Ale iesli
 thylko zgola sami świadkowie zezna-
 waia byc czyie reke / albo samo thylko
 przyrownanie z drugich liter podob-
 négo pisma/ czynia tam nie tak zupeł-
 ny iest dowód / przeciw stronie przacéy
 sye reki swéy. Wszakze moga byc tacy
 świadkowie/ osoby uczciwe/ ktorzyz ni-
 gdy żadnéy nagány nie mieli/ ani mieć
 moga: Moze théz byc také znaczne z
 drugiego pisma liter porównanie / iz
 tylko z samey iednéy rzeczy / to iest al-
 bo świadków zeznania / albo liter po-
 rownania/ moze byc slusny dowód prze-
 ciw stronie przacéy sye reki swéy/ albo
 przeciw ktorym dzieciom nie przyzna-
 waiazym reki przodka swoiego/ po kto-
 rym Spadek biera.

¶ Prawo Césárskie wcy/ Iesliby kto
 tomu wielkizy summy wierzył/ á chciał
 byc w tym bezpieczen/ nie ma inakšes-
 go Cyrográffu od Dlužniká przyymo-
 wac/

Kexestre do

Porz. Arty. Césár

wac / iedno azby sye trzey swiadkowic
dobrey slawy podpisali. Chakze y dlu-
znik / iesliby chcial byc bezpiecen / iz
dlug odda / taki tez od Credytora Cy-
rograff / z podpisaniem trzech swiad-
kow / przyymowac ma. C. Si certum pe-
tatur / L. 17. § Super Cirographarijs.
§ Pisma zas Kexestrowego / wzem w
prawie thakie nauki podawaja : Jesli
sye w Kexestrze co nayduie / coby bylo
przeciw temu ktory pisal : takie pismo
ma miesce / y iest zupełnym dowodem.
Al iesli iest ku pożytkowi tego ktory pi-
sal / tam nie czyni dowodu / y pospoli-
cie tho zachowaja / iz pozwany kiedy
nan czego Kexestrem dowodza / bliz-
sy sye przeciw Kexestrowi odwieść / niz
zby go ktho Kexestrem pisma swoięgo /
mial pokonac. Wszakze niekiedy takie
pismo pomaga nieialo za tym kthory
pisal / albo za dziedzicem ięgo / w thym
przypadku / iesli sye tam zamyla / czba
zmartęgo / kthory byl człowiekiem do-
brey slawy.

§ Statut Koronny Sigismundi in
Anno 1540. tak wzy : Kiedy Slachcie
Kupcowi dluzen / a kupiec dlug na na-
pisany w swoim Kexestrze / przysiege
otrzymawa przy swym Kexestrze prze-
ciw Slachciowi. Wszakze pod thym
spособem / iesli dlugu swęgo od Slach-
cica w czasie trzech lat szuka. Albo-
wiem gdzieby trzy lata minęly / iuz ta-
kowęgo dlugu (obstante triennali pre-
scriptione) dla tę trzyletnę dawno-
ści /

§ ij

Keyestr do

ści/ Statutem obwarowaney szukać nie
może. Al to sye tylko rozumie/ kiedy iest
sprawa między Kupcem a Slachcicem.
Abowiem Kupcy sami między sobą/ za-
chowują swóy stary zwyczaj w docho-
dzeniu albo płaceniu długów.
pieczęci dwoiakie/ y iako mogą być na-
ganione.
Pies škodliwy/ y inné zwierzetá/ kiedy
škodę uczynia/ iaka nagroda.
Pignus co iest/ patrz w słowie Hypo-
teca.
Pytania złoczyńców przed meką/ przy
mece/ y po mece/ iakie mają być.
Pytania niepotrzebne v Sadu niemá-
ją być.
Płacenie głowy z przygodnéj zabicia.
Práwo Bóże nie tak/ ale któryby ubił
człowieka a onby umarł/ gardłem to
zapłaci. Exodi 21. Leviti: 24. O przy-
godnym mejobóystwie inaczey/ patrz
wyższey w słowie/ Mejobóystwo.
Podwoyścięgo przysięga/ Powinność/
świádecstwo/ obrona.
Podwoyści dziesiątego więźnia/ któ-
ryby na śmierć miał być skazan/ mo-
że wyzwolic/ iesliby go od niego od-
kupiono/ ale piérwéy niżby go osá-
dono. Abowiem iesliby mu dano o-
sádzoného/ takiby už był beieczny/ a
tak tanjšy. Nápisano o tym Specu:
Saxon: lib: iij. Artic: 56. in Textu
et in Glosa.

Polacy od Práva Césárskiego wolni. iij.
Polacy

Porz. Arty. Césár

87.

Xlij.

6.7. 13

16. 23.

xxxiij

xxiiij.

xxvij.

ij.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Polacy w Mięściach / we Wsiach / Kie- dy Prawa Cesarstkiego mają uży- wać.		Xliij.	
Pomocna rzecz w Prawie co jest / Po- set z pomocną rzeczą.	Lxiij.	Liiij.	
Pomocna rzecz wnoszący / gdy Powo- du nie może dostać / co ma czynić.	Lxiiij.		
Pomocnicy w zloczynstwie iako mają być karani.	Cxxx. Cxxxv		
Pomocnicy ramięnia.		xxv.	Xliij.
Pospółstwa posłuszeństwo Rządzie Mieyskiey.	xxiiij.		
Pospółstwu mają być czytane Przywi- lecie Mieyskie.	xxviiij.		
Pospółstwa wietrza część co zamknąć / ma być chowano.		Xliij.	
Postępek około rzeczy kradzionych.	Xcix.		xlviij.
Postępek przy Apellacyey.	Xc.		
Postępek przy oddaniu przysięgi.	Lxx.		
Postępek przeciw pozwanemu gdy do Sądu stanie.	Lxxij.		
Postępek przeciw pozwanemu gdy nie stanie.		Xl.	
Potomek zmarłego Pana / może naies- mniką ruszyć.		ij.	
Potomstwo w siódmym Rodzaju sye- kosszy.		ij.	
Potomkowie odprawieni y nie odpra- wieni / iako Imięnie biorą po zmar- łym.		xx.	
Potomek po zmarłym przed Trzydzie- stym dniem o Dług nie ma być gąs- ban.		xxvij.	
Potomek o Dług zmarłego / iako od- chodzi.			

S iiij Poto

Reyestr do		Poz.	Arty.	Cesar.
Potomek po zmarłym winien Długi	placić / y rekonie wyzwolić.		xxij.	
Potomkowie czym dziedzictwo trąca.		Xliij.	10. 24.	
Potomkowie zmarłego winni mytho	studze.		Lv.	
Potomek / pátarz ku temu w słowie /	Dziedzic.			
Powodney stronie co trzeba baczyc ku	Práwu.	xxij.		
Powodowi zakletemu niewinno odpoz	wiadać.	xxij.		
Powód pozwańszy / gdy nie stanie / co	traci.	xxij.		
Powód w swéy sprawie ma być záwse	gotów.	xxij.		
Powód o więźniá swoiégo / winien ko	zdemu odpowiadać.	Lxix.		
Powód winien pozwánemu dobrowol	né ziawienie.	Lxxviij.		
Powodowi czemu odwłoki nie idą.			Xlv.	
Powód y pozwány gdy do słuchania	ortelu nie stąg / co trąca.	Xcvi.		
Powód mieniac / iż dłużnikowi dlugu	nie odpuscił / bliższy dowodu.		xvi.	
Powód żalniący o rzeczy widomé / które	maia lice / bliższy dowodu.		xvij.	
Powód przyietey przysięgi pozwánemu	nie może zaś pusćić.		xx.	
Powód przącego sye reki swéy / bliższy	połonać.		xx.	
Powód który niechce słuchać przysię	gi. swą rzecz traci.		xxi.	
Powód iako gwałtowniká pokonywa.			xxv.	
Powód w iawnéy rzeczy bliższy połonać	pozwánego.		xxviij.	
Powód				

Keyestre do

Powód kiedy może przeswadczyć Se
dżiego.

Powód na gardło instigujący/ nie za
raz ma być do przysięgi przypuszczon.

Powodowi in criminalibus ma być
dana dilacya na dowód.

Powodu żaden przycisnąć nie może ku
skarżeniu.

Powód winien mianowicie pozwanes
mu okrzcić dług.

Powołanie meżobóyce / sposób / zapis/
obrona / pożytek.

Powołany iako sye z powołania wyz
wala/ patrz o tym serzey między

Tytuly/ folio III. 112.

Powołanie cierpiący rok y sześć Nie
dziel/ k czemu przychodzi.

Powołanego dziedzicy iako do oyczy
zny przychodzi.

Powołanemu żaden nie winien odpo
wiadać.

Powołany na mece/ bliższy jest odwieść
sye.

Powołany ma być poiman / wśatże
nie meczony/ iesli innego dowodu
niemasz.

Pozew rozmaity / w pozwie co trzeba
baczyć/ obczay pozwania/ czas/ y in
ne rzeczy około pozwów.

Pozew iako skazać może.

Pozwanemu co pilnie trzeba baczyć
przed odpowiedzia.

Pozwany poddawa sye obcemu Se
dziemu przez odpowiedz na žalobe.

Pozwa

Poz.

Arty.

Cesar.

Xlvij.

v.

xxi.

xlvj.

2.

xx.

xlix. 1.

Li. 2ij

Lij.

Liiij.

Liiij.

Lv.

Lv.

Cxxij.

xxx.

vi. vij.

Cxxvij

li. lvij.

Lvij.

lix. lx.

lxxij.

Lxxv.

Xlv.

Lxxv.

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Pozwany na każdym stopniu prawa/ może odpowiadać.	lxvi.		
Pozwany kiedy nie winien odpowiadać powodowi.	lxviiij.		
Pozwany może sye wyiąć do swoięgo prawa.	lxviiij.		
Pozwany / obżatowany przeciw goley żałobie / bliższy odvodu.		xi. xx.	
Pozwanęgo / kiedy nie stawa do Sądu / iako przysiężnik.	Lxi.	xxviiij.	
Pozwanie nie ma być kiedy prawo zaś siedzieć.	xxviiij.		
Pozwany klety może sye prawem brzo- nić.	xxviiij.		
Pozwany może puszczyć przysięge po- wodowi.		xx.	
Pozwany / patrz w słowie / Obwiniony. Pożyczona rzecz / a zaś zastawiona / gdzie ma być szukana.	Lxxv.		
Pożyczanę rzeczy v kogo szukać / iesli ten umarł komus pożyczyl / albo ie- śli stracona.		xxviiij.	
Pożyczanę ma być w całe oddané.		xxviiij.	
Pożyczona rzecz zgubiona / ma być płą- cona.		xxviiij.	
Pożyczanę rzeczy iako używać.		xxviiij.	
Pożyczanę rzeczy schowanę / żaden w dlugu nie ma hamować.		xxviiij.	
Pozoga / o palenie domów obwiniony / a przacy sye / iako odchodzi.		xxxi.	xiiij.
Prawa dla czego wczynioné.		xx.	
Prawa Młydeb. gdy nie zstawa / gdzie sye słać / iako siedzieć.		xxiiij.	
Prawo / v rozdział Prawa: Prawo Mły- debustkie w polsce przyięte.	j. iiij.		
Prawo			

Reyestr do

Prawo iakie kto ma spuszczać.

Prawa swęgo / to iest / Atkcyey causi sa-
dowey / moźnięysiemu / z strony Urze-
du / odstępowac / nie godzi sę / patrż
w słowie / Moźnięysy.

Praża: poena in cute et carne: Karanię
y praży o co bywa.

Przedawanię / Kupowanię / wzdanię J-
mienia.

Przedawca Jmienia / gđzieby niemógł
obronić Kupca / co czynić.

Przedanię Jmienia / ma być przed Pra-
wem.

Przedawca kiedy na przedaniu skodu-
je / y zadatak traci.

Przekupniow Karanię.

Przewinienie małe aho więtsze / cięższe
albo lżeysze / iako sę rozumie.

Przysięga Radziecka.

Przysięga Woytowska.

Przysięga przysiężnicza / y ich powin-
ność.

Przysiężnik młodszy / podskarbi przysię-
żnicy.

Przysiężnicze dochody.

Przysiężnicza niedbalosć o pisarza.

Przysiężnicy trzeźwo mają sędzić.

Przysiężnicze świadectwo kiedy nie
ważne.

Przysiężnik / nie ma wedle widzenia
swoiego sędzić / ale wedle Prawa y
należpłego sumnienia. Iure Muni-
cip: Artic: 14 Przeto Przysiężnik ko-
dy z swęy osoby kiedy nań przyydzie
pewiadać / co o tę sprawie rozumie /
ma sę

Poiz. Arty. César

xi.
Xlvi.

Cxxix.

xxx.
xxviiij

Xlij.

x.

xi.

xij.

xij.

viiij.

cxxix

viiij.

xviiij.

x.

xviiij.

xij.

xviiij.

xiiij.

Xlvij.

xxxi.

xv.

15. 99.

xvi.

Xlvij.

Xlvij.

Reyestr do

Porz. Arty. Césár

ma sye wárować/ aby nie mówił / Ták
mi sye widzi: Ale/ ták to w práwie ná-
pisano stoi / Ták cho wedle sumnienia
moiego rozumiem. A gdzieby wátpli-
wość okolo iákiey sprawy miał / lepiéy
iż sobie ná rozmyslenie weźmie/ á Prá-
wa sye doloży: niż ma wátpliwie sa-
dzić/ iáko sie mu widzi. Bo gdyby Przy-
sieżniká spytano/ iáko Sentencya wy-
dal/ á on odpowiedział/ iż wedle widze-
nia swégo/ táká nie nie wáży. Senten-
tia secundum videre et ex opinione pro-
lata non valet. Nápisano in Jure Mu-
nich: Artic: 14. in Glosa. Tákże y Pro-
kuratorowie / gdy sprawnia rzecz / nie
máią mówić/ Ták czuie wedle práwa:
Ale ták iest wedle práwa / ták tam ná-
pisano stoi.

Przysiężnik / pátrz tu temu w słowie/
Sedzia.

Przysięga stárfych z Céchów.

xxv.

Przysięga nowego Mieszcániná.

xxv.

Przysięga slug Mieyskich.

xxvi.

Przysięga slugi Woytowstiego.

xxvii.

Przysięga Żydowsta.

31. 93.

Przysięga przeciw Cyrográffowi / nie-
stusina.

lxxxv.

Przysięge obżáłowány moze puscic po-
wodowi/ y inné náuki o przysięgách.

xx.

Przysięgi przyietey tuż puscic nie moze.

xx.

Przysięga iáka má byc z pomocniki.

88. 89.

Przysięga ná roku nie oddána/ czas
przysięgi.

lxxxix

Przysięgáiącego wolność.

Xcix.

Przysięga

Keyestr do

Przysięga przeciw dowodowi być nie może.

Przysięga principal sam / nie plenipotent / ma oddawać.

Przysięgi nie mają być z Urzedu odkładane / krom przyzwolenia sron.

Przysięga po zmarłej rece.

Przysięga iednemu wielekroć nie ma być dopuszczoną.

Przysięga w iawnych rzeczach nie ma być.

Przysięga przez iednacze skazana / ważna iako y Sadowa.

Przysiężne Ceremonie / patrz o tym fies roko inter Titulos fol. 117. 118.

Przysięga z mniemania być nie ma.

Przyjaciele po Matzenistwie / Imiona ich.

Przygodne zabicie / patrz w slowie / Mejoboyca.

Przywileie czym bywają tracone.

Przywilei / kiedy go kto odstąpi / nie ma waży / y inych przypadkow / kiedy przywileie nie waży / patrz wyżsley w slowie / Gleyt.

Prokuratorowie / ich powinność / przysięga / potrzebnosc / wczciwosc / y cnota też.

Prokuratora zdradliwego winą.

Prokuratorem kto nie może być.

Prokuratorow slusne myto / y łupieszwo.

Prokurator kiedy nie może sprawować rzeczy.

Prokurator iako ma czynić žalobe kiesz

G ij

dy in

Porz.

Arty.

Cesar

Xciij.

Xciij.

xx.

xx.

xx.

xxxvij

xxi.

Xc. xci

Xlvi.

Cxx.

cxxxix.

Lij.

xxxvij

xvij.

Lv.

xxxi.

Cvij.

xix.

Lvi.

38.

xx.

Lv.

xx.

Cvij.

lxvij.

xxxij.

Kexestr do	Porz.	Arty.	Cesar
dy instiguie na gardlo.			xxxij.
Prokurator czym sye Sedziemu z pro- kuracyey wymowi.		Lv.	
Proporczyki / lampa w ogien wywie- siona co znaczy.		Lx.	
R.			
Kayce z iakich ludzi maa byc obie- rani.	vij.		
Radziecka wladza / y powinnosć.	vij.		
Kayce iako listownym pozwym pozy- waa.	Lvij.		
Radzieckie swiadectwo rózne podlug róznych spraw.	Lviij.		
Kayce w czym moga byc przeswiad- zeni.		xviij.	
Kayce kiedy opiekany daia.		Xlvij.	
Kayce niektorzy przy ogniowey przygo- dzie winni byc.		xxxiiij.	
Kayce winni miec Kexestr ludzi na Katusiu.		Lxi.	
Kanny kiedy vmrze / iaki dowód iesli z rany vmart.		Lxij.	
Kany sine ktho obwiedzie Wzedem/ blizsy pokonac obwinionego.		xxiiij.	Xliij.
Kany sine ktho obwiedzie Wzedem/ blizsy pokonac obwinionego.		xxvi.	
Kany placentie iakie ma byc.	xxxix.		
Kanienia skodliwego nagroda.	xxxix.	xxvij.	
Práwo Boze tak wzy / Exodi 21. Gdy by ktho w zwadzie vderzyl drugiego kamieniem albo piescia / a onby za- razem nie vmarl / aleby przylezal : A wstawsy iesliby o kju z domu wy- chodzil : tedy ten co go vderzyl / nie wiecey winien zostanie / iedno mu ie- go omiestkanie y lekarstwo zaplatcie powinien.			o Ka-

Reyestr do

o Rány Sad kiedy ma być Polskim
Práwem.

Ratusz winien mieć potrzeby ognio-
wé.

Rekojemstwo/ Rekomie Sadowni y
nie sadowni.

Rekojemstwo Sadowé/ o kthóre rzeczy
ma być.

Rekomiemu náuki/ obróny.

Rekomięgo wolność za nowym Con-
traktem.

Rekojemstwa bżemie / kiedy ná dzie-
dzicá spada.

Rekomia kiedy może czynić przeciw
dłużnikowi.

Rekojemstwo in Civilibus et in Cri-
minalibus.

Rekojemstwo spółnéy reki.

Rekomięgo wyzwolenie/ po zmarłym
dłużniku. Jure Muni: Artic: 119.

Rekomięgo przysięgá za dłużniká
zmarłego.

Rekojemstwo spółného vsp:áwiedli-
wienia.

Rekojemstwo o bydle kthóré w reko-
jemstwie zdechnie.

Rekojemstwa ośiadlemu nie trzeba.

Reki własnéy písmá przacy sye/ nie bliz-
sy odvodu. Powód bliżsy samotrze-
pátrz téż o tym wyższyć w słowie/ Pi-
smo własnéy reki.

Rzemieslnicze posłuszeństwo ku Ráy-
cóm/ pátrz téż o tym w Reyestrze ná
Tytuły/ w słowie / Rádziecka wła-
dza.

G iij Rzemie-

Porz. Arty. Césár

Xliij.

Lxi.

Lxvi. xxij.

xxij.

Lxvij. xxij. li

Lxvij.

Lxvij.

Lxvij.

Lxvij. xxij.

22. 23.

xxij.

Lxvij. xxij.

xxij.

Lxxvi

xxij.

xxij.

xx.

xxij.

Kyeſtr do	Porz.	Arty.	Céſar
Kzemieslnicze ſchadzki ku czemu.	xxiiij.		
Kzemieslnicze przygodné meżobóys ſtwo.	cxxxix		
z Kzemiesłá zrzucenie / dla czego ma być / patrż o tym ſyrżey w Kyeſtrze ná Tytuły / w ſłowie / Pies.	xxiiij.		
Kotulu otwozenie / od wyſſzego prá- wá / kedy ma być / y iáki poſtepek przy tym / patrż o thym w Kyeſtrze ná Tytuły / w ſłowie / Apellacya / Sen- tencya.	C.		
Koſtérki w Mieſcie zruſzájacy / iáko ma być karán.			xl.
Ruchomé rzeczy może Teſtámentem oddáć / oprócz Gerady á Hergewetu.		xij.	
Ruchomé rzeczy mąż po żenie bierze.		xxvi.	
Ruchomémi przednieyſza placa długi. Patrż téż o tym w Kyeſtrze ná Ty- tuły / w ſłowie / Dłuźnik.	Lxiiij	iiij.	
Rug / miáſto Burgrábskiego Sadu.	Ciiij.		
Rzeczy złoczyńcy odieté / komu ſłuży.	xxvij		
Rzeczy które przy złoczyńcy biorą / tym máig być wróconé / czyie ſą. A ieſli by ſye do nich niikt nie ozwał w rok: Vrząd chowájac ie tak długo / ma ie obróćić ná ſwóy pożytek. Jáſné o tym Práwo / Spec: Saxo: lib: ij. Artic: 31. in Textu et in Gloſa. Bona dam- natorum / non ſiunt in lucrum Judis- cibus / aut eorum officijs. Poſſeſ- ſor licet morte puniatur / res nihilo- minus redduntur illi cui pertinent. Wiedzićć to Práwo bárzo ieſt vżyte- czno : bo gđzie Vrząd ieſt chciwy / móglby ſye komu ſwápic ná nie- znoſné	Cxxx.	xxvij.	xlvij.

Keyestr do

Porz. Arty. Cesar

znośné meki / ná gárdlo / aby oného
státku iego dostał / co być nie ma.
Przeto im tego Práva Swierstie bro
nia / y Duchowné nie dopuszczają im
przywłaszczac sobie thych rzeczy / ale
kaza wrócić tym czyie są. A tho dla
wybawienia dusze zloczyncowey / ale
bo dla thego / aby z lepszym sumnie
niem schodził z tego świata / gdy wi
dzi / iż sje temu tego vskódził / na
groda stala.

S.

Sady w Miesciech troiactie / y sposob
ich.

xxxiij.

Sadu czekanie / tylko ma być do polu
dnia od wschodu słonca.

xxviiij

Tu tym opisaniem czasu / daie znać / a
by Sady z wielką pilnością sprawo
wane były / aby sobie Sedziowie ná nich
nie testnili. Maia tu powinowactwo
siedzenia / ab ortu solis ad meridiem / et
non ultra. Duga / aby trzezwo sadzo
no / iako to najinym miescu iasnie opis
sano / Spec : Saxon: lib: iij. Artic: 69.
Judices ieiuni et sedentes / debent sen
tentias inuenire. A tho dla tego / aby
ich pjanstwo ku niesprawiedliwosci
nie przywioblo. Bo pjanstwo czesto
kroc jest poczatkiem y pobudzeniem ku
wszystkiemu zlemu. Na Miasieczkach
y we Wsiach nie tak sje sprawnia / ale
storo zasieda / naprzód od Gorzalki
grunt zaloza / y kaza iey sobie nosic ia
ko ná rzad. Po obiedzie zaś Brzezka
dobrze

Xlvij.

Keyeste do

dobrze zalewają/ więc sye na sądzie po-
pija/ y rybaltá którego za pisarza ma-
ia wedle siebie/ vpoiz/ tak wsfysey be-
da pijani/ pijano sądza/ pijano pija.
Co gdy iest przeciw Bógu/ y oto prze-
ciw iasnému Prawu/ Panowie dziedzic-
zni/ nie meliby tego depuszezać. *Judis*
cium enim Dei est/ non hominis.
Sady wyložone/ czasy ich/ sprawy.
Sady potoczne/ sprawy ich.
Sady goscinne.
Sadu postanowienie/ y Gaienie.
Sadowe sprawy mają być rozumnym
iezykiem v Sadu.
Sadowna veciwosc y bespiecznosc.
Sadowna bespiecznosc y veciwosc/
Gaieniem iest obwarowana/ które
zawždy bywa niz sye Sadowne spra-
wy poczynają/ aby żaden wymówki
nie miał/ ktoby iedno tam na mieś-
cu Sadowym pokóy śmiał naruszyć/
albo reka/ albo slowy. Musi być ko-
zdy karan wedle przewinienia/ albo
na ciełe/ iesli on pokóy reka zgrował-
ci/ albo na pieniądżach/ iesli slowy:
iako napisano *Speculo Saro: lib: ij.*
Articulo 67. in Glosa: Pax in Iudi-
cio fracta / corpore punitur: verbo/
pecunia evolvitur. Żaden sye nie wy-
mówi/ nie słyszałem/ nie wiedziałem.
Ale niewiem co tho słyszenie Pola-
kom pomaga/ ponieważ im na wieś-
lu miejscach nierozumnym iezykiem
gają iako y Imienie/ kiedy komu w-
zdawają/ też nierozumnym iezykiem/
zwłascza

Porz. Arty. Cesar

xli. xliij

Xlv.

Xlvi.

34. 41

Lxxx.

34. 43.

xxxij

Keyestre do

poz. Arty. Césár

zwłascz Polakom mówią / Kto teraz
 milczy / aby wiecznie milczał. A na
 Miasteczkach y na wsiach / acz po Pol-
 sku / ale zaś pomalu schyliwszy sye / tak
 iż tego żaden nie słyszy / iedno oni sami
 co sobie schyliwszy sye ieden ku drugie-
 mu szepta. Niemiem co tego Niemiec-
 kiego gąienia / albo wzdarwania / albo
 septania za pożytek. Pisało sye prze-
 ciw temu piérwcy / a nie thak sye wiele
 pisało / iako za onym pisanie wiele s
 Pzelożonych czesto tymi słowy mówi-
 li: Muszą po Polsku gąć / muszą / mu-
 szą: trzeba tego / słusina tho rzecz y po-
 trzebna. Także y Imienie wzdarwać
 muszą po Polsku. A przedsie do thego
 czasu tey mowy skutku niemaż żadne-
 go. Dziwna rzecz / iż co iest v Sadu nas
 potrzebniejszego / iako bezpiecność / w-
 czérwość / przestrzeżenie štody / to nie-
 rozumnym ięzykiem rostkazować.
 Słusnieby wedle thego rostkazowania
 sami Niemcy o przestapienie mieli być
 karani / y sami o Imienie wzdarne wie-
 cznie milczć: gdyż to do samych Niem-
 ców mówią. Polacy nie mieli by być
 karani: bo kiedy gąiono / iako gąiono /
 nie rozumieli. Także o Imienie / iesliby
 którego Polaka było wzdarne / choć da-
 wność przesła / mógłby mówić o nie /
 Bo thego nie rozumieli kiedy po Nie-
 miecku tak mówiono / Kto teraz mil-
 czy / aby wiecznie milczał. Bo komu
 nie rozumnym ięzykiem co rostkazują /
 nie winien tego czynić co mu rostkazu-
 je

Keyeste do

Porz. Arty. Cesar

ia / y flusina zawždy nieposluszenstwa
wymowke maia / iz nie rozumial.
¶ Tnthez nie wadzi przypominiec na
ty / ktory naprzeciw gaceni Niemickich
Sadow mowia: Niemasz nic z drogi /
iz zawždy niz sadzic zaczyna / przykazu
ig / aby ktody mial Sad w rzeczywości /
aby byl pokoy zachowan / y niwczym
nienaruszon: ani reka / ani slowy: ktoby
sye tego wazyl / aby byl karany. Töz
w ziemskich Sadziach Koronnemi Stas
tuty dobrze obwarowano / aby na Sa
dziach rozruchy / zgiełki / wolania nie
bywały / aby tam zbroyna reka nie cho
dzono / aby zachowano pokoy y rzeczy
wosc. Nadobne o ty Statuta sa pisa
ne / De Securitate Iudiciorum. Al o
sobliwy Sigismun: Crac: 1507. ktory
iest w ty slowa: Statuimus & decreuimus,
Si quis in armis vel cum armis infidias, sediti
onem, violentiam praefereantibus ad Conuen
tus aut Indicia venerit, tanq pacis commu
nis violator, poena capitis puniatur. quam si
forte fuga euaderet, bona eius confiscentur. Et
hoc Statutum ad personas cuiuslibet status &
conditionis & praeminentie extendimus. &c.
Al na koniec / Ktoby sye iedno v Sadu
na stole polozyl / trzy grzywny przepa
da: ktorie winien polozyc nie odcho
dzac od Sadu / pod winę 14 grzywien.
Thoc w Niemieckim Prawie obwaro
wano. Qui armatus ad Iudicium venit, mul
tam praestabit, & Actor querulari non tene
tur, nec Iudex iustum audire debet. Quod si in
cipit guerrā, ut pacis violator iudicatur. Spec
Sax: lib: ij. Artic: 67. Co sye w Gaceni
in ge

Keyeste do

in genere / przestrzega / które niemają
dla czego ganieć / gdyż Gaienie nie in-
nego nie jest / iedno opowiadanie tych
Praw / które są około pokotu / a wczci-
wości Sądowej / a przykazowanie po-
kotu y wczciwości. W czym z Sady
Ziemskimi niemają żadney różności, ie-
dno ta / iż ty Prawa w Miejskich Sa-
doch zawsze w gaieniu opowiadają / a
w Ziemstwie nie opowiadają / tylko do-
ma czytają: Ale kiedy by ie też opowia-
dano / tedyby tho opowiadanie równie
było / iako y w Miejskich Sądów ga-
ienię.

Szalony gwałtu nie czyni.

Szalonego obyczay.

Szalony iako ma być na gárdle Karan.

Szalony z bracia działu nie ma.

Sąsiedzi nie mają sye pozyswać do in-
nego Prawa / y winą za pociąganie
w innym Prawie.

Schowana rzecz zgubiona / kiedy nie-
ma być płaconą.

Schowaney rzeczy nie może hamować
w dlugu.

Schowanie iawnie ma być przyymo-
wane.

Scian z sąsiadem spólne budowanie.

Sędzia / sędzięgo opisanie / powinność.

Sędziem kto nie może być.

Sędzia / złoczyńce na rekoienstwo nie
ma dawać.

Sędzia kiedy sędzi ludzi z innego Pra-
wa.

Sędzia którym ludziom daie rzeczniak.
h ij Sędzia

Porz. Arty. Cēsar

cxixvi

xxv.

xix.

Xlvi.

ij.

Xlix.

38.

tamże.

tamże.

Xl.

Xli.

5. 6. 13

43. 46.

ij. iij.

vi.

xij.

xij.

Xliij.

Xlvij.

Lv.

xij.

Keyeser do

	Poiz.	Arty.	Céfai
Sedzia o gre nie sází / y iáko sází.	xij.		
Sedzia ma dobre bázyc osoba kthóra dale wiezić.	Lix.		
Sedzia co winien o wieźniá / gdy z ka- żni véieze.	Lxix.		
Sedzia kiedy sedzić nie moze.	Lxxij.		
Sedzia iáko ma sedzić / iesli wedle po- wiesci / czyli swoiey wiadomości.	Xcv.	Xlv.	
Sedzia obie stronie sluchac ma.	Xcvi.		
Sedzia gdy zdawa na meke / co ma bá- zyć.	Cxxij.	iiij. 8.	
Sedzia podeyżrzány / gdy na mece zlo- czyńca vmrze.	Cxxx.		
Sedzia przysięgi z vrzedu nie ma od- kládac.	Cxxvi.		
Sedzia swéy rzeczy żaden niemoze byc.		xx.	
Sedzia winien oprawic komore gdzie sází.		26. 43.	
Sedzia nie ma wieźniá puszczać bez strony.		xxx.	
Sedzia kogo na śmierć skázowac ma.		támże.	
Sedzia śacunek rzeczy winien mode- rowac.		Xliij.	
Sedzia sprawiedliwosci odwołaczac nie ma.		Xlv.	xxvij.
Sedzia takich rzeczy do Sadu przypu- szcac niema.		Xlvi.	
Sedziemu rzeczy ku wiedzaniu potrze- bne.		Xlvij.	
Sedzia naiemny / iáko ma byc karan / patrz w slowie Jednacy.		Xlvij.	
Sedzia wedle Prawa winien sedzić.		Xlvij.	
Similia iednako mają byc sadzone.		Xlvij.	
Sedzięgo kiedy przeswiadczyć moze.		Xlvij.	
Sedzia nie ma sedzić co mu nie należy.		Xlvij.	
Sedzia			

Keyestr do

Sedzia w czym nie ma litować nakła-
du swolego.

Sedzia w wątpliwych rzeczach co ma
czynić.

Sedziów rozmowa około ostatniego
Dekretu.

Sedzia / patrz tu temu w słowie/
Urząd.

Sześci Młast zjazd do Krakowa na
Apellacye.

Sentencya / patrz w słowie / Otel.

Siedzącym w jednym Prawie / Spras-
wiedliwość ma być jednym Pras-
wem.

Synowie z dziewczętami iako po Rodzi-
cach równy dział biorą.

Sięrocie gdy sye ktho chce wwiązać w
Imienie / co ma czynić.

Sięrotą bez opiekuną nie może.

Sięrotą iako dochodzi Imienia prze-
danego przez opiekuną.

Sięrotą bez Opiekuną / co może.

Sięrotą / patrz w słowie / Opiekun: y w
Keyestrze na Tyruty / w słowie / O-
pieka.

Skarga na gardło iako ma być.

Skarga fałszywa co przynosi skarg-
cemu.

Skarga gdzie sye pocznie / tam sye koń-
czyć ma.

Skarb Królewski kiedy spadek bierze.

Skarb należony w domu nowo kupio-
nym / komu przychodzi: Odpow. Jes-
li by takie pieniądze w onym domu
przez tego który go przedał / były z i-
m ię

Poz.

Urty.

Cesar

xiiij.

xxv.

xxix.

Xcviij.

Xliiij.

Cxx.

i. ij. iij.

Lix.

vi.

xxxiij.

xxxiij.

xxxij.

xxxij.

Xliiij.

Cxxij.

Reyestr do

Kiedy omylności zostawione/ albo na iakie miejsce położone/ albo ich zapamiętał: tedy temu co dom przedał/ przychodzi/ a nie temu co kupił.

Albo w domu nayda pieniądze/ iako skarby zachowane: Tedy iesli sye ozywa a znayduie Pan onego skarbu/ iż iż za iaką potrzeba/ albo dla iakiego pożytku tam zachował/ tedy tego będzie. A iesli o Panu onego skarbu nie wiedza/ albo Pan onego skarbu umarł/ tedy iesli na swym własnym gruncie iż znalazł/ w systek tego będzie który znalazł. A iesli na cudzym gruncie nayda/ tedy albo robotnicy osobliwie na to są widziani aby szukali/ a w tedy mierze tego będzie skarby czyy iest grunt. Albo robotnicy są nacieci na inną robote/ a z przygody znaleźli skarby/ tedy połowica iest tych którzy znaleźli/ a druga połowica onego który iest Panem kupnego gruntu.

Skazanie kiedy ma być spisane y czytane.

Skazanie sedzięgo bez pozwu/ nie ważne.

Skazanie/ patrzyć w słowie/ Ortel.

Szkody domowe.

Slachcica kiedy Mieszesanie poimac mogą/ y iako sye z poimanyim na gwałcie zachować.

Slachcic iako ma być pozywan.

Słowa zlych nagroda kiedy nie ma być.

Sluga co Panu utraci/ Pan dochodzić może.

Sluga

Porz. Arty. Cesar.

xxix.

Lx.

xl. xli.

Lviij.

Lix.

Lviij.

Lvi.

Lviij.

Keyestre do

Sluga od Pána swého odchodzący co
cierpi.

Sluga kiedy przed czasem od Pána
może odejść.

Sluga Pánstich rzeczy przegrąć nie
może.

Sluga po zmarłym Pánie/ iáko rychlo
myto bierze.

Prawo Boże rzeczy/ zapłacić sludze my-
to naymu iego ná každý dzień piér-
wý niż slonce zaydzie. Abowiem v-
bogi iest/ á tym syc tylko żywi. By-
śnadź nie wołał ku Pánu/ vstáržá-
jąc syc ná cie: A thy bedziesz miał
grzech. Deut: 24.

Sluga kthóry syc vdał ná káskę Pánu
slużyć/ z káski syc vpomínac ma.

Spec: Saxo: lib: 1. Artic: 22.

Sluga kiedy vmrze nie wzięwszy mys-
ta/ myto iego komu należy.

Sluga/ pátrž ku temu w słowích/
Pan/ Myto.

Smierć rozmaitych złoczyńców.

Spadków bliskości stopnie.

Szperunk/ pátrž w słowie/ Arest.

Spólne vspráwiedliwienie stron.

Spowiedź złoczyńców.

Spráwiedliwosci každý ná dšiedžinie
sukać ma.

Spráwiedliwy sąd / dwie rzeczy prze-
kázna.

Stárzy lžý mája býć karáni.

Státuty Koronné okolo gwáltów.

Strzechy budowanie nie ma býć ná
cudzym gruntem.

Stróż

Porz.

Arty.

Cesar.

Liiij.

támže.

Lv.

Liiij.

cxviiij

Cxv.

1.2.3.4

lxxvi.

Xliij.

xxxiij

Lij.

iiij.

cxxxvi

57. 58.

Xl.

Xli.

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesár
Stróż śatławy gdyby więźnia puścił/ iako ma być karan.			Xlv.
Sromocenie a lżenie potajemné / iako ma być karané.			xxvi.
Świadkowie / świadczyć kto nie może.	lxxxi.	xviij.	
Świadek ieden nie waży.	lxxxij.	xviij.	
Świadkowi co kto żada / winet musi dowodzić.	lxxxij.	xix.	
Świadków wodzenie kiedy ma być.	lxxxij.		
na Świadki kto sye bierze / a nie dowie dzie / co traci.		xix.	
Świadectwa słuchać ktho ná rok nie stanie / albo słuchać nie chce / rzecz swo ie traci : a then który świadki miał wieść / wygrawa. A słusna tho : bo ieslibym ia biorąc sye na świadki / a nie wywiódł ich / tracił dla tego swo ie rzecz : tedy y ty kiedy ich odemnie wiedzionych słuchać nie chcesz / słusnie rzecz swoje traciś. Vbi est enim ea dem ratio / eadem est Juris disposi tio. Speculo Saxonum Libro ij. Articulo 11.			
Świadków wiele ma być / y iako ie wieść.	lxxxij.		
Świadków pytania / a co świadczyć mają.	lxxxij.	xviij.	
Świadkowie naieumni co za pieniądze przysięgają / nie mają być przyymo wani.	lxxxv.		xxij.
Świadkowie iacy mają być / co świad czyć : fałszywi co cierpieć mają.			xxi. 22
Prawo Bożę tak vzy / Deut: 19 Gdy by fałszywy świadek powstał prze ciw komu / winując go o przestę stwo.			

Keyestr do

stwo. A Sedziowie by go uznali byc
falszym swiadkiem / tedy uczynia
to nad niem. co on byl zlosliwie umys
lil uczynic nad bratem swoim.
Swiadekow sluchanie o zloczynstwa.
Swiadekowie o dziedziczne Imienie/
maja byc osiedli.
Swiadectwo bez przysiegi/ nie nie
wazy.
Swiadectwa Rzyce/ Woyta/ przysie
znikow.
Swiadek nie pozwany/ ma byc odrzu
cony.
Szubienica iako ma byc budowana.

Lacitum Juris co iest/ patrz w slowie
hypoteca.
Terminus peremptorius/ co iest.
Termin. Terminy albo czasy/ w spra
wach o dlugi / o szkody y o inne krzy
wdy / ktore poczciwosci nie dotyka
ia iako Lacinnicy zowz/ Actiones Ci
viles/ kiedy strona za pierwszym poz
wem nie stanie/ maja byc dawane na
drugu blizszy sad po onym Sadzie/ na
ktorym byl pierwszy rok. Niemiem
skad weszlo wobyczay niepotrzebnie/
iz Prokuratoro. kiedy kog daia pozy
wac na sad/ a pozwany nie stanie/ zas
daia pozwywac strone nazajutrz/ choc
wiedza dobrze/ iz Sad nie bedzie na
zajutrz. Jesli pozwany nie stanie/ da
mu Powod pisac wine przed samym
Woytem. Stanieli/ tedy sobie odlo
39 rok

Poz. Arty. Cesar

xvij.

xvij.

xvij.

xix.

xxij.

Lt.

xxix.

Reyestr do

poz. Arty. Cesa

za rok na bliski Sad/ iakoby nie wysyst
to zaiedno/ dać zarazem rok na blizki
sad. To iz jest przeciw Prawu/ nakład
próżny / Alcyey zatrudnienie/ iz wiec
czasem strony o rok / prawuiz sye rok/
nie mianoby zachowywać. Tak napi-
sano Spec: Saxo: lib: 1. Artic: 67. in
Textu et in Glosa: Terminus seu tem-
pus in actione Ciuili / datur ad propi-
um sequens Iudicium. Al w Tercie:
Qui corā Iudicio impetitur/ presensqz
ibi non fuerit/ vicinum ei Iudicium
assignetur: nie nazajutrz przed Woy-
ta/ Ale vicinum Iudicium/ proximum
sequens Iudicium / kiedy wysystka la-
wica siada. Wsystko to sa niewiado-
mych Prokuratorow niepotrzebne wy-
mysly / ktorémi sye sprawiedliwosc ro-
lecze/ Alcyey zatrudnia / nakłady sie
próżne mnoza / ktoré Prokuratorowie
swoim Panom ku wielkiéy škodzié czy-
nia/ a sobie ku pożytku/ iz ie biora/ kie-
dy główna rzecz zyskuia.

Terminu złożenie/ ku skazaniu.

Testament. Testamentowy opiekun nie
winien Inwentarza uczynić.

Testamentem w chorobie co moze od-
dać.

Testamentu iaki dowód.

Testamentem żonā bez męża nie niemo-
że oddać.

Testamentem czemu stojącego Imie-
nia niemoże oddać bez dziedziców.

Testament zlozynie iako bywa spisā-
ny/ patrz thez o tym w Reyestrze na

Tytu

Cxi.

xxx.

xxvii.

xxxvi.

xxxvi.

tamże.

xxxvi.

Cxxij.

Reyestr do

Tytuły/ w słowie Testament.
 Trucizna ktoby sye obchodził/ iakie bā-
 danie/ y karanie.
 Trucizne kupować/ rzecz niebezpieczna

N. p. S.

Wbogi z miłosierdziem ma być karan.
 Wniesienie cudzey żony albo dziewczki.
 Wzrost winien wiedzieć/ czym sye kto
 obchodzi.
 Wzrost gdy niewinnie kogo da męczyć
 co traci/ a kiedy nie nie traci.
 Wzrost co czynić ma/ gdy złoczyńce os-
 Źadzić nie umie.
 Wzrost co czynić ma/ gdy złoczyńca ze-
 znawszy sye zās zaprzy.
 Wzrost w wątpliwych rzeczach/ co czy-
 nić ma.
 Wzrost kiedy sam na złoczyńce insti-
 guie.
 Wzrost rzeczy złoczyńcy odietych/ niema
 brać/ patrzyć wyższej w słowie/ Rze-
 czy.
 Wzrost z kradzionemi rzeczami/ gdy ię
 przyniosz/ co czynić ma.
 Wzrost swym nakładem subienice bu-
 dować ma.
 Wzrost/ patrzyć ku temu w słowie/ Se-
 dzia.
 Wargielth w Prawie/ co sye rozumie.
 Wdać sye w Prawo/ co iest.
 Wdowa o Hergewet obwiniona/ przy-
 siega odchodzi.
 Wdowa do naczynia rzemieślna mezo-
 wego/ po śmierci ego/ nie ma.

I ij

Wdowa

Porz. Arty. Cesar

r. 36.
 Xli.
 tamże.

xiij.

38.

Lxiij.

vi. xx.
 xxi.
 xxiiij.

Cxxviiij

xxxiij.

xxv.
 Xlv.
 Xlvij.

Xlviiij.

Li.

39. 134
 Lxxv.

xxiiij.
 Xlviiij.
 vi.
 ij.

Reyestr do

	Porz.	Arty.	Cesła
Wdowa / patrzą w słowie / Żona / Niez- wiasła.			
Wiano / Żona za żywota Meżowego/ kiedy sye wiana vpominac moze.		ix.	
Wiana bliższa żona po śmierci Meżo- wey dochodzić przeciw potomkom meżowym.		vii. ix.	
Wiana gdy mąż żenie nie wianuje / cze- go sye po śmierci meżowej domagać ma.		vii.	
Wiano / patrzą ku temu w słowie / Żo- na / Niezwiązła / y w Reyestrze na Ty- tuły szérze.			
Wina za niewczciwé słowa.	xi.		
Wina za niestanie do sądu.	xi. 39 lx		
Wina gdy strona strone lży v sądu.	xi.		
Wina krowawa / śina.	ii. 39.		
Wina za nie dosyc uczynienie skazaniu.	xi.	24. 27.	
Winy albo pokupu / koby nie zapłacił czasu powinnego / sluga Wzedowy bedzie go fantował : y on fant moze zarazem zastawic albo przedac. Spe- cu: Saxo: lib: 1. Arti: 53. in textu.			
Winy nie mają być odpuszczone.	xii.		
Winy Burgrabstie / y inne / iako mają być placone : Patrzą wyższe o tym / Burgrabsta winą.	38.		
Wina pieniezna / przeciw Prawu Bo- żemu.		xl.	
Wina / kto sąsiada wyzywa do innego Prawa.		xlvi.	
Winy przy oddaniu przysięgi.		xc.	
Wina ktho sye imie nie swojej rzeczy / patrzą w Reyestrze na Tytuły / w slo- wie / Imować sye.		Cvii.	
Wina			

Keyestr do

Keyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Wina kto sye bierze na Isca/ a niesta- wi go.	Cix.		
Winnym prawie niht nie winien od- powiadać.		Xlvij.	
Wierzyciel / Wierzycielowi nauki oko- lo Dlužniká.	Lxxij.		
Wierzyciel prze niepilnosć dnia ku pla- ceny naznaczonego / pieniedzy nie tra- ci.		xliij.	
Wierzyciel miedzy fanty Dlužnikowe- mi brať ma. Patrzo thym w Keye- strze na Tytuly w slowie Dlužnik.		xv.	
Wierzyciel potomkow zmarłego przed trzydziestym dniem po zmarłym/ nie ma gabac.		xv.	
Wierzyciel kogo piérwéy sukac ma o dlug/ dlužniká czy rekoimiego.		xxij. xxij.	
Wierzyciel/ patrzo ku temu w slowiech/ Dlug/ Dlužnik/ Fant/ Deposit: y w Keyestrze na Tytuly.			
Wybićie z Prawa rozmaitym obyczaj- iem.	Lxxij.		
Wyiećie/ wybicie/ patrzo w slowie Ex- ceptiones.			
Wychodu budowanie/ iako daleko ma byc od sasiada.		Xli.	
Wiezienie dwoiatie winowayce.	Lxix.		
Wiezniá ktokolwiek chce bronic/ wi- nien Powod odpowiadac.	tamze.		
Wiezniowa vгода dobrowolna/ y przy- musona.	Lxix.		
Wiezniá o dlug wsadzonego gdy V- rzad pusci/ co traci.		xxx.	
Wiezien o zloczynstwo na Rekoim- stwo dany/ nie bywa Karany na gar- dle.		xxx.	
J ij Wiezies			

wikod

Keyestre do

	Porz.	Arty.	Cejar
Wieżenie/ wylanie wód/ wojná/ wyymuza od Sądów.		Li.	
Wieżnia w czym trzeba vpominac przed meka.			xiij.
Wieżenie/ patrz ku temu w slowie/ Złoczyńca.			xiiij.
Wigoda ma moc rzeczy osadzoney.	Lxix.		
Wielkierz/ co iest.		Lij.	
Wystep przeciw Krolowi/ Crimen lese	Cxxv.		
Maieft. patrz wyjshey o thym w slowie/ Crimen.			
Wywiadowanie okolo zloczynstwa.			xviij.
Wyznanie obwinionego kiedy nie wazne.	lxxvi		
Woyt/ Woytowska powinność.	ix.		
Woyt na Dekret nie wotwie / thylko gdzieby sye mu widzial nie slusny/ Lawniki vpomina.	xi.		
Woyt tylko winy bierze.	xv.		
Woyt kiedy Woznemu daie moc na pozew.	Lviij.		
Woytowska przysiega w sprawach sadowych y nie sadowych.	x.	xviij.	
Woyt z Przysiezniki y z Pisarzem winni byc przy mece.			xiiij.
Wolanie do Sadu takie ma byc.			xlvi.
Wolność komu dana / kiedy nie niewazy/ patrz wyjshey w slowie Gleyt.			xxviij.
Wzdanie Imienia kiedy nie wazne.		x.	
Wzdanie Imienia iako bywa / skąd posflo.	Xlij.		
Wzdanie/ patrz w slowie/ Imienie.			
3.			
Zabicie głowy iako placz. Zabicie w obronie		xviij.	

Keyestre do

obronie. patrzą tu temu w słowie/
Placa/ y Meżobóycá.

Zabijaczów rozmaitych/ rozmaita
śmierć.

Zabijacz oycá y mátki / y innych krewo-
nych/ iáko ma być karan.

Prawo Bożé/ temu kthoby tylko vde-
rzył Rodzice/ albo im szorseczył/ ka-
że wziąć gárdło. Exodi 21.

Zabicié przygodné. Jesliby kto siedł ná
to miejsce/ gdzie sye zbiegają tu sęro-
mowaniu/ strzelaniu/ tu puszczeniu
ná zawód / tu ciśnaniu kámiénmi/
żerdziámi/ y tu innemu ćwiczeniu : á
támby z przygody był zabít/ albo o-
brázon/ albo sye co tákiego przydáło/
sam sobie będzie winien : Jesli ten co
wezynił dowiedzie / iż tho nie z tym v-
mysłem/ ale przygodnie wezynił : O
tym nápisano Iure Múnie : Artic-
ulo 38. in Glosa. Jesliby thęż ieden
drugiego zabít z nieobáczności / nie
z chuci nádwola swoie : Jáko gdyby
strzelając ná ptaká/ zabít człowieka/
tákiemu nie przychodzi o gárdło/ ale
ná plácenie głowy. Przeto Sedzia
ma w tym być opátrzny/ aby sye wy-
wiádomał pilnie/ iesli sye tho zabicié
stáło z vmysłu z chcenia : Bo iesli
tak/ tedy meżoboycá ná gárdle ma
być karan. Spec: Saxon: lib: ij. Ar-
ticulo 38. in Glosa. Patrzą téż o tym
wyższy w słowie/ Meżobóycá.

Zbiegowie / Zdrayce / Odpowiednicy/
iáko máig być karani.

Zacné

Porz.

Arty.

Césár.

xxij.

cxviiij

Xliij.

134.

xxv.

Xli.

Reyestr do	Porz.	Arty.	Cesar
Zacne Osoby za iakiem wystepkiem bywaja mezone.	Cxxv.		
Zak Alolit blizszy do Gerady / niz sio- stra matczyna : z siostra swoia row- no bierze.		vi.	
Zaklad / patrz w slowie / Hypoteca. Zapowiedz / Zapowiedziany statok / patrz w slowie / Arrest.			
Zaluzacy o zloczynstwo / iako w zalos- waniu ma postepowac.		xxij.	
Zastawne Imienie / y inne rzeczy.		xxvij.	
Zastawne bydlo gdy zdechnie / czyia skoda.		38.	
Zastawione Imienie kto winien opras- wiac.		38.	
Zastawy v kogo sye vpominac gdy zginie.		xxxix.	
Zawieszone dni od Praw ktore sa.	Lv.		
Zdawanie Imienia / obyczay / sklad po- slo / y skutek tego / patrz w slowie / Imienie.	Xlij. Xlij.		
Zebracy pod pewnym znakiem maja chodzic.	xxij.		
Zebracy radzi ogien zakladaja.		Lxij.	xi.
Zeznanie przed sadem co jest skutek ieg.	lxxv.		
Zgoda ma byc chowana / zgody blizsa strona przeciw zalobie domod.		xix.	
Zydom ktore rzeczy z Prawa sa zabro- nione.	xxx.		
Zyd iako pokonywa Krzescianina.	30. 82.		
Zyd kradzioné rzeczy moze kupic / Za- stawa ich.	xxxi.		
Zyda w zloczynstwie Kosciol nie ma bionc.		xxx.	
Zyd przy zastawie y kupnie kiedy bywa zlodzieiem.	xxxi. Zyd		

Keyestr do

Żyd nawracający na swoje wiare/ iako
 ma być karan.
 Żyda Krescijanin bliższy pokonać.
 Żyd/ Heretyk/ o cudzą krzywdę nie ma
 żałować.
 Żyd o rzeczy zastawne kiedy zgina/ iako
 odchodzi.
 Złoczyńca / na rekoiemstwo nie ma być
 dan.
 Złoczyńca nie za świeżo poimany/ bliż-
 szy sye odwieść.
 Złoczyńce zeznanie ma być dobrowolne.
 Złoczyńca y w dzień Świety ma być
 mczon.
 Złoczyńca o co ma być pytan na mece.
 Złoczyńców kiedy wiele/ który pierwszy
 ma być mczon.
 Złoczyńca kiedy ma być dwa razy me-
 czon.
 Złoczyńca powołany ma być poimany
 a kiedy mczony.
 Złoczyństwo czworako sye rozumie.
 Złoczyńce Kościół bronić nie ma.
 Złoczyńca który drugie wyda/ mali być
 śmierci wolen za obietnicą.
 Złoczyńca przez wolne przysię do Sa-
 du/ iako bliższy odwodu.
 Złoczyńców rozmaitych / śmierć roz-
 maita.
 Złoczyńcy wywód przed meką ma być
 dopuszczon.
 Złoczyńców pytanie po mece / iakić ma
 być.
 Złoczyńce zeznanie które ma być przy-
 iete.

K

3 zlos

Porz. Arty. Cefar.

xxxij.		
xxxij.		
xxxij.		
xxxij.		
xij.		
Lxviij		
Lxxx.		
lxxxvi		
Cxxij.		
Cxxvi		vi.
Cxxvi		
Cxxvij		7. 18.
Cxxvij		xix.
Cxxvij		
xxxix.		
xxx.		
138.		
Cxxxv		
Cxxvij		
xiiij.		
xxvi.		
xx.xvi		
xxij.		
xx.		

Keweste do	Porz.	Arty.	Césc
Z zloczynca iako postepic gdzie porzadny gany Sad być nie może.			xxiiij.
Zloczyncy wolna ma być rozmowa z przyiacioty.			xxv.
Zloczyncy ma być opowiedzian czas stracenia.			xxvi.
Zloczynca nie ma być poion gdy go wiodą.			xxvii.
Zloczynca iako ma być przed Sad przywiedzion y obżalowan.			xxx.
Zloczynca gdy ma wywody niewinności po wynaniu/ iako ma postepic.			xxxij.
Zlodziey nie każdy / w kogo rzecz kradzioną zastaną.	Xlvij.		
Zlodzieystwo dwoiakie : Zlodzieie które cechują.	Cxxix.		
Zlodzieyscy pomocnicy / theż mają wiściec.	Cxxx.		
Zlodzieyski kunst w zaprzeniu czynku.	cxxvij.		
Zlodziey iako ma być karan.	cxxvij.		
Práwo Boże woczy/ kradzioną rzecz wrócić pieciorako/ czworako/ dwoiakto. A gdyby zlodzieia na kradziezwie zastano/ a zabito go : ten ktho go zabije / nie winien śmierci. Ale iesli szkod biatą dnia to uczyni/ winien śmierci. A gdyby zlodziey nie miał czynu nagrody uczynić za swą kradzież/ ma być przedan. Czytay o tym Exodi 22. A iesliby kto ukradł człowieka/ a handlował niem/ y przedał go : thedy zlodziey on winien śmierci.			
Znaki meżoboyce/ ku zdaniu na meke.	Cxxij.	xxv.	viii. r.
Znaki cudzolożniká / zlodzieia / za któremi	Cxxij.		34.v.

Keyestr do

těmi máia býc mečení.

Zoná po smierci meža iakie Práwo w
stráwnych rzeczach ma / Pátrz mie-
dzy Tytuly Sol. 35. 36.

Zoná po smierci meža bżemienna / iá-
ko rychto bżemienia dowodzie ma.

Zoná po mežu kiedy trzećia część bie-
rze.

Zoná po ki mąż żyw / niwczym nie wła-
da.

Zoná bez meža nic nie moze.

Zoná kiedy o cudzołóstwo nie ma býc
karána.

Zoná za żywota meżowego / kiedy sye
wiana vpominac moze / y czemu.

Zoná kiedy nie winná za meža długów
plácic.

Żenie dożywotnéy dzieci oyczynne przy-
vniéráia.

Zoná / pátrz w słowie / Niewiásta.

Żwierzat škodliwych nagroda iaka ma
býc.

Práwo Boże vzy / Jesliby byl Wól /
któryby przed tym bód / a přestrzezo-
noby Pána ieg / y nie miałby go pod
stráž / A onby zábil człowieká : tedy
y wól ma býc vkámionowan / y Pan
iego strácon. A iesliby mu nagrode
skázano / tedy taki ma okupic zdro-
wie swoje / iako mu skáž. Exodi 21.

Porz.

cxviii

Arty.

vij.

Cesar.

xi. xij.

vij.

vij.

vij.

vij.

vij.

vij.

vij.

ix.

ix.

ix.

ix.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

xij.

Keyestru do Porz. Arty. Cesar.
Koniec.

A ij

Přycy

Przyczynek do tego Rejestru/ Zapisów potrzebnych.

A Rozmowie przyiacioly wczonemi w Prawie / wyrozumialem z niektórych / rzecz być potrzebna na Miasieczkach okazywać formy zapisów / Przedania y Wzdania / Imienia stojącego / tak na wieczność iako na winderkauff / dla tego / iż po Miasieczkach gdzie Piasarskie miesca ludzmi do tego nieprawonemi zasadzaja / albo ich też mieć nie mogą / barzo omylnie takie Zapisy pisza / skad miedzy stronami / wielkie poswarki rosta / y szkody / a w wyższych Sedziow okolo rozsądkow wielka praca. A tak tu na ostattek tego Rejestru / polozyłem za przyczynek / tych zapisow formy / ktorych w Kra-kowie pospolicie uzywaja. A thu trzeba na przod wiedziec / iż Dom swoy moze kto przedac w innym Prawie / choc przed Wzedem Kadjieckim / choc Przysiezniczym. Ale kupiec onego domu niemoze mieć zdania iedno w onym Prawie / pod ktorym dom przedany lezy. Spec: Saxo: lib: i. Artic: 52. Lib: ij. Artic: 43. A to pospolicie zachowuja / choc kto w innym Prawie przedaie

dom/

Keyestru.

dom/ choć w tym Prawie gdzie dom leży: tedy przy przedaniu/ ku koncu Zapisu wstawić mo-
cneſz człowieka ſtarſzego Przysiężniką w onym
Prawie/ pod którym Imię leży/ na bliſki wy-
łożony Sad/ albo kiedy kupiec onego domu be-
dzie chciał to mieć. A to tym ſtałtem.

Forma przedania Domu/ z wſtawie- niem mocnego człowieka ku Wzdaniu.

COram officio Consulari personaliter compa-
rendo, famatus N. palam & per expreſſum reco-
gnouit, ſe vero, iuſto, hæreditarioq; ac irreuoca-
bili venditionis titulo, vendidiſſe domũ ſuam in-
tegram, eamq; liberã, & nemini obligatã, Craco-
uię in platea N. inter Petri, & Pauli domos ſitã,
cum omnibus iſdem Iuribus, modis & limitibus,
prout eandẽ ſolus tenuit, habuit, & poſſedit: ex
Iuridica reſignatione, Actis Scabinalibus Craco-
contenta: vel ex paterna, materna, aut alia qua-
cunq; ſucceſſione, ſeu deuolutione, conſequutus
eſt, famato N. Ciui Craċ. pro ſumma Mille flor:
per mediã ſexagenam computatorũ. Nihil pror-
sus Iuris, dominię, & proprietatis, in præfata do-
mo, pro ſe, et ſuis legitimis ſucceſſoribus, ampliũ

Forma

reservauit: verum illud totum ius suum, quodcumque
ad eandem domum habuit, in praefatum N. trans-
fundendo. Recognoscens sibi pro eadem domo,
a praedicto N. satisfactum esse in praefata summa.
De qua eundem quietauit, & liberum pronun-
ciavit, perpetue & in æuum. Constituens in suum
plenipotentem Seniore Scabinum N. eius iudicij
cui illa bona subiacent, ad resignandum praefatam
domum, in personam dicti N. emptoris: idque in iu-
dicio Bannito exposito, proxime celebrañ, aut
alias quodcumque id praefatus N. emptor habere
voluerit, commodumque & opportunum visum fu-
erit: & ad alia omnia, circa praemissa necessaria
faciend, in forma plenissima: non secus atque si ipse
constituens & venditor idipsum solus faceret,
ubi personaliter adesset.

I Stakim Zapise przedania/ten kto dom ku-
pil/ a Wzdanie bedzie chcial miec/ poydzie do
Sadu gawnego/ y da on Zapis czytac. Potym
okaże zapisy/ iakim prawem on trzymal y tego
kupil/ choc cały dom/ choc czastki. Za tym oka-
zaniem/ Starszy Przysieznik bedac mocnym cz-
lowiekiem ku temu wystawionym/ wzda on dom
iako prawo albo zwyczaj na ktorym miescu
nie sie/ y dosyc uczynienie zezna. ktorze Wzda-
nie Pisarz tak zapisze.

Forma

Forma Wzdania Imienia stojacego/przez mocnego człowieka na to
bstawionego.

F Amatus N. Senior Scabinus Crač: vtpote plenipotens famati N. ad id praestandū sufficienter cōstitutus, quam plenipotentia, autentica inscrip̃tiōe sub titulo & Sigillo Ciuitatis N. descripta, feria, &c. Anno 1567. pbauit: vigore eiusdē plenipotentie, domū sui principalis integrā, liberā, neminiq; obligatā, siue medietatē, siue sortes, siue vniuersum lus domus eiusdē, in platea N. inter famati N. & N. domos iaceñ: cū omnibus iisdem iuribus, modis, limitibus, prout eiusmodi domū predictus suus principalis, ex quibuscūq; successionebus, deuolutionibus, abscessiōibus, iuridicis resignationibus, ac alijs quibuscūq; titulis cōsecutus est: Eandemq; hactenus habuit, tenuit et possedit: & put ex antiquo ab alijs domibus sibi cōtiguus est distincta, & limitata, famato N. Ciui Crač: cū plena faciendi & dimittendi potestate, iure perpetuo & hæreditario possidendā resignauit. Nichil prorsus iuris, proprietatis, domini, prædicto suo principali, eiusq; hæredibus, posteris, & legitimis successoribus, in eadē domo reseruā: verum illud totū in eundem famatū N. effectualiter

transfun-

* Secundum
Ius Ciuitatis,
Krakówia
nie w tych za
pisięch kła
da / dla oso
bliwego przy
wileju / który
z strony prze
scriptięy ma
iż: iż przeda
wca / prze
ciw tuteczny
y postronny
osobam / iż
to mówią: cō
tra praesentes
et absentes, któ
rzyby sye mie
nili mieć iā
kie prawo do
oneg domu /
nie winię da
lę bronię ku
pcaiedno rok
y sześć mies
dziel. Ale we
dle Prawa
pospolitego:
cōtrapraesen
tes, rok y sześć
miedziel. Cō
tra absentes,
31 lat y sześć
miedziel.
Przeto gdzie
takięgo Przy
wileju nie
mā / nie pi
szę secundū Ius
Ciuitatis, ale
secundū cur
sum vel ob
seruantia Iu
ris Ciuilis,

Forma

transfunden. Cauēs solēniter p omni impetitiōe
secundū Ius Ciuitatis. * Atq; recognouit autorita
te huiusmodi plenipotētie sibi concessę, suo prin
cipali p eiusmodi domo, ac vniuerso Iure domus
praedictę, esse abundē satisfactū ab ipso N. empto
re, in florenis Mille in auro Hungaricalibus, quę
libet per gross. 52. computan. De quibus eundē
perpetuō quietauit, iuxta vēditionis contractū,
Actis Cōsularibus Crač: de Data &c. contentum.

Bywaia przy tych Zapiśięch / iako y przy in
nych / Condycyę wedle ymowy stron / iż też czā
sem kupiec nie wšyskcięy summy razem za dom
zapłaci / część iešcze dłužen zostanie / która sye
albo na raty zgola opiše / Albo sobie przedawca
opatrzy / iż on dom przedany będzie w fācie
stał pignoris loco / w ostatku dlugu / aż do zaplá
ty / wedle Rat przy przedaniu opisanych. Takich
Condiciy / y wšelkich innych / ma Pisarz pilnie
strzedz / aby ie ostrożnie pisał: quoniam Conditi
ones in Cōtractibus maxime sunt custodiende,
Iure Mun: Art: 140. in Glosa. a z nich nawietśa
sye przyczyna do kłopotów Prawnych podawa.

Bywaia też takie przedawania y wzdania do
mów / iż przedawca albo potomkowie iego on
dom przedany / będą mogli (wedle łasli od kupca

sobie

przedania y wzdanía Imienia.

obie zaſtawionej) za też ſumme odkupić za któ-
rą ich przodek przedał/ zowż takié przedania/ Po-
acy/ Na Widerkauff. Lacińczy/ IN VIM RE-
EMPTIONIS. A poſi przedawcá nie odkupi/
nieſtka zaś w onym domu za naymem/ od tego
to kupił/ wedle vmowy. Takich Zapiſów ty
poſpolicie formy ſą.

Forma Zapiſu przedania na Wi-
derkauff.

COram Officio Conſulari, perſonaliter compa-
rens, ſamatus N. recognouit ſe vendidiſſe domum
ſuam in circulo N. inter N. & N. domos ſitam, cū
omnibus iſdem Iuribus, modis & limitibus, quem-
admodum ipſemet per ſucceſſionem hæreditariã,
aut emptionis & reſignatiõis titulum hucusq; ha-
buit, tenuit, & poſſedit, ſiue alio quocūq; modo ipſ-
um concernebat: ſamato N. in vim tamen reem-
ptionis, alias Na Widerkauff, pro florenis trecētis
monetę & numeri Polonicalis, in ſingulos florenos
per triginta groſſ. computañ, quam ſummã præfa-
tam, ibidē ſtans perſonaliter ſupramemoratus N.
venditor, ſaſſus eſt ſe leuaſſe & percepisse, à prædi-
cto N. emptore. De qua eundem quietauit & libe-
rum pronunciauit. Et cõſtituit in plenipotentem
ſeniorẽ Scabinum Iudicij Ciuilis N. ad faciendũ

L

Iuridi-

Forma

Iuridicam resignationē in vim reemptionis, dicto N. emptori in proximo bannito exposito Iudicio, aut quodocunq; id ipsum habere voluerit, iuxta loci Iudiciq; obseruationem, cui eiusmodi domus subiacet. Tum ad alia omnia & singula peragenda, quaecunq; Iudiciorū consuetudo, rei q; gerende ratio necessitasq; postulauerit, in omni forma & modo. Porro præfatus N. emptor, ibidem stans personaliter, promisit se circa resignationē gratiam præstiturū, prædicto N. venditori, & eius posteris, ad eandem domum eximendam, summa superius cōmemorata, quodocunq; ipse N. venditor, & eius posteris, hoc ipsum habere voluerint, & benè poterint.

Forma Wydania za tym przedaniem Ná Widerkauff.

Honoratus N. potestate & tanq; plenipotēs famati N. coram D. Consulibus, ad id præstandum sufficienter constitutus, domum sui principalis in circulo Craco: inter N. ab vna, & inter N. ab altera sitam, cū omnibus iisdem Iuribus, modis, & limitibus, prout eam prædictus principalis suus ex quocunq; Iuris titulo consecutus est: hætenusq; eā tenuit, habuit, & possedit: Famato N. cū plena faciendi & dimittendi potestate, in vim reemptionis,

alias

przedania Imienia na Widerkauff.

aliàs na Widerkauff, resignauit: promittens pro
omni impetitione, secūdum Ius Ciuitatis. Et reco
gnouit potestate qua supra, eidē suo principali p
eadem ipsa domo satisfactū esse, in florenis trecen
tis, per mediam saxagenam computatis, iuxta Acta
dominorum Consulū Craco: Anno, die, &c.
Ibidem præfatus N. Emptor, dedit, & contulit fa
mato N. & eius posteris, hanc gratiam, quòd do
mum, hodie sibi resignatam, reposita eadem 300.
floren: summa, eximere possint, quādocunque
voluerint, & bene poterint.

Tu inż Kupiec maigc takie wzdanie / naymie
zàs przedawcy on dom / z czynszu perwonego / we
dle umowy. Do ktorého naymu (iesliby miał
być) trzeba obudwu stron / aby y Kupiec zeznał /
iz Przedawcy naymuie: aby theż Przedawca ze
znał / iz on dom / nie innym Prawem / iedno Pra
wem naymu / Jure Arende / trzyma. Takiego ze
znania formy sa pospolite / albo ich theż strony
zaniechają / tylko to Cyrograssem albo Intercy
zą między sobą opatrzą.

A iz przy takim przedaniu / zawszy sye to po
kazuie / iz ono Imienie lepsze iest / niż summa w
Widerkauffie opisana: a trafia sye theż na Prze
dawce chudoba taka / iz nie ma czym wykupić / y
owsem iz mu więcej pieniedzy potrzeba / dla te

Forma

go one łaskę / która mu jest ku wykupieniu zostawiona / y one lepszość / Prawem dziedzicznym / temu ktho piérwéy kupno ná Widerkauff ma / odstępuje : a Prawo widerkauffowe / kthóre jest doczesné / ná wieczność / ad Jus hæreditarium / przez takie odstąpienie / odmienia taką Formę.

Forma odstępu łaski y lepszości w Widerkauffie.

Coram Iudicio personaliter comparens, famatus N. ultro recognouit & per expressum factus est, se gratiam & omnem meliorationem, que ipsi quoquo modo competit, & competere potuit, possitque, ad domum in circulo Craco: inter N. & N. domos iacere, cum omnibus ipsdem Iuribus, modis, & limitibus, quemadmodum ipsemet per successionem hæreditariam, siue hæreditarie resignationis titulum, habuit, tenuit, & possidebat, effectualiter abscessisse & condescendisse famato N. Nihil Iuris, dominii, proprietatis, & propinquitatis, super eadem gratia, meliorationeque domus sibi suisque posteris, reservare: sed illud totum in eundem N. efficacissime & uberrime in perpetuum, & Iure hæreditario transfundendo. Recognoscens sibi ab eodem N. pro hac gratia meliorationeque domus in toto satisfactum esse.

Niektózy tak czynią y za rzecz beśpieczniej-

odstepku łaski y lep: na wider.

szą rozumieia/ y przystoynięy iest/ y pęwnięy we-
dle Práva/ kiedy ten ktho kupi dom na Wider-
kauff/ y wzdanie ma na Widerkauff. Al chce po-
tym mieć na wieczność Prawem dziedzicznym:
nie stara sye o tho/ aby mu Przedawca odstąpił
łaskę wykupną/ albo lepszość domu. Ale kupi-
w-
szy lepszość/ uczyni tak z umowy spólney z Prze-
dawcą. Jezna iż od przedawce pieniądze przyjął
wedle Zapisu Widerkauffowego/ y będzie go z
nich kwirował: y zaśie mu on dom/ który tylko
na widerkauff miał/ wzda. Al przedawca potym
po przyieciu onego wzdania/ dopiero mu ze w-
zystkim dziedzicznym Prawem/ nowe wzdanie
czyni. Al przeto w takiej sprawie/ dwoiakięgo w-
zdania potrzeba/ tak/ iż then co na Widerkauff
miał dom wzdany/ zaś go od przedawce znówu
na wieczność przyymuie/ według form na wie-
czność piérwey opisanych. Al to bywa droga pe-
wnieysza ku otrzymaniu Imienia Prawem
dziedzicznym.

¶ Wiaza sye za temi Zapisy/ Práva kthóre Sąsiedzi
miedzy sobą winni zachowywać/ około spólnęgo budo-
wania albo murowania ścian/ grodzienia plotów: wiele
ieden drugiemu/ a kiedy placu swoięgo wstepić winien/
kiedy nie winien. Także około pieców/ kominów/ dą-
chów/ okien/ rynien/ wychodów/ studzien/ stajen/ chlewów
szczepienia drzew rozmaitych/ nasadzenia chmielów.
Jako sye w tym wedle Práva/ albo też y z zwyczajem zaś

L iij chować

¶ Droga pe-
wnieysza ku
odmienie-
niu wzdania
Widerkauf-
fowego na
Wzdanie
dziedziczne.

Wiązanie albo grodzenie

chowac maia. O tym iest nieco napisano w Artykulach fol. 40. 41. Wszakze tu serssemu wyrozumieniu / okolo grodzenia plotow/ czynienia dachow/ to iest w Prawie opisanie.

Kozdy gruntu swoięgo czesc winien grodzic/ nie wystepujac z granic swoich. Bo iesliby przez to niegrodzenie trafilysy iakie szkody Sasiadowi/ winien ie bedzie nagrodzic. A iesli sye same- mu szkoda przyda/ sasiad nie winien ich placic: ale sam sobie takich szkod bedzie przyczyna. Iure Mun: Art: 126. Sp: Sa: li: ij. Art: 49. 50. li: ij. Art: 66. **W** Glozie tak napisano: Niektorzy powiadaia/ iz thakie grodzenie/ ma byc na zwys / iako czlowiek: albo iako ieden siedzec na koniu / rekazac moze/ a to pospolicie zachowuia. Niektorzy powiadaia/ iz na zwys kolan: Niektorzy/ iz to iest na woley Przedowey/ iako ma byc grodzono: A to gdzieby w tym nie bylo iakiego zwyczaju/ albo Statutu osobliwego.

Kto by sye o to staral/ aby mial cudzego gruntu czesc zaymowac/ albo posiadac/ a w tym byl pokonany: tylo traci swoięgo/ ile chcial odiaz sa siedzkiego. Spe: Sa: lib: ij. Art: 50. in Glofa.

Kto Imienie swoje praciem grodzi / ma tu gruntowi swoiemu / konce pracia/ albo iako zowaz/ ploćine obracac / aby przez to znano/ iże on

plot

Plotów.

plot iemu należy. Jako też kiedy znać chcemy
czyja jest ściana y komu należy/ stać dochodzi:
S kthoręy strony gwoździowé głowy sye poła-
guia / z kthoręy strony gwoźdz bija / thego ściana
jest. Ibidem in Textu, & in Glofa.

¶ Kto grunt albo rola swoje/ chce ograniczyć/
wolno mu to uczynić iako y czym sye mu będzie
podobalo / wezwawszy ku temu sąsiadów/ ktho-
rzy z drugiey strony grunt maia.

¶ Dzewa wszelkie kto chce sadzić/ ma to czynić
na pięć stóp od cudzey granice / oprócz Olivnég
y figowég dzewy/ kthóre ma być sadzone na dzie-
wieć stóp od sąsiedzkiey granice / dla tego/ iż sye
takie dzewa daley rozkorzeniaia/ y przez tho sa-
siadom szkoda przynosi. Wszakże w tey mierze/
iesli tho prawda albo nie / kaze sye Prawo Gra-
dzów dokładać. Ale pospolicie w thym zwyczai-
iów/ z dawnego zachowania przysstrzegaię. Ibi-
dem in Textu & in Glofa.

¶ Zadnemu sye nie godzi dachu swęgo budowaa-
nia na cudzy grunt puszczać/ albo co takiego bu-
dować: skądby do sąsiada cięć miało. Al tho sye
ma rozumieć/ iesliby niebyło przyzwolenie sąsie-
dzkie: ale gdzieby sąsiad zezwolit/ albo thak ono
budowanie Koł s pokojem stało / inż tak dla tey
dawności / on dach albo kthóre inne budowanie

stać

Grodzenie albo plecie: plotów.

stać może. Iure Muni: Artic: 126. S.S. li: ij. Art: 49.

¶ Jesliby kttho sąsiadowi swemu iakie Prawo postanowić miał/ winien to wdzielać spólną w: mowę/ y słusznym postanowieniem. Ibidē Spec: Saxo: lib: ij. Arti: 49. in Glosa.

¶ Jesliby dwa sąsiedzi mieli domy o iednéy ś: cienie/ a dom iednego był wpadły/ a ieden sąsiad opowiedziałby to Drzedowi: Drząd roztaje mu aby do dwu niedziel obwarował/ aby szkoda nie była/ Potym do tegodnia/ Potym do trzeciego dnia: Na ostaték do dwu dniu. A gdzieby tego nie uczynił/ thedy go Drząd będzie karał/ y wi: ne z niego weźmie/ A sąsiadowi szkoda obwaru: ie. A iesliby sąsiad nie stąrzył przed Drzedem/ a: ni żadał o obwarowanie szkody/ a w tymby czasie budowanie na dom sąsiedzki wpadło/ przedśie szkoda będzie winien nagrodzić. Albo dzewa/ al: bo co takiego coby na plac sąsiedzki wpadło/ sa: siad bierze. Spec: Saxon: lib: ij. Arti: 49. in Glosa.

¶ To wszystko co sye na ten czas przypisało/ niechay be: dzie ku czci a chwale Pánu Bogu/ y ludziom tych Praw niewiadomym ku przestrzeżeniu škód/ y zachowaniu spólnéy miłości/ aż co potym Pan Bóg wietšego zdárzy. Amen.

